

Confabula

A pécsi orvoskar lapja
Made at UP-MS

2016. november // Vol.XXV / IV
Anno 1992 // Ingyenes - Free

Így postoltok ti - Karinthy instája

English Pages

Interjú dr. Tamás Andreával

Gólyatábori beszámolók

'56 egy orvostanhallgató szemszögéből

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

- 4 Szerkesztői levél
- 5 Sikeres nők – Interjú dr. Tamás Andreával
- 8 Gólyatábori beszámoló
- 10 Gólyabál képekben
- 12 Interjú Prof. dr. Hegyi Péterrel - A transzlációs medicinán innen és túl
- 16 Kórházak a világ körül – Sebészet gyakorlat Saitamában
- 20 Orvosi egyetemek a világ körül - Franciaország
- 22 „GONDOLKODJ, HIGGY, ÁLMODJ, ÉS MERJ” - gyorstalpaló külföldi cseregyakorlathoz
- 26 A pécsi emlékek őre, avagy '56 egy orvostanhallgató szemszögéből
- 31 Cataracta fotókiállítás – Interjú Hajdú D. Andrással
- 36 GYTK – Langer András
- 37 A Világörökségek nyomában XXX. Szigetről szigetre a Föld körül, 4. rész – Fiji, Hawaii, San Francisco
- 40 Így posztoltok ti - avagy Karinthy instája
- 43 Egyszerű gasztrotúra - Hétpecsétés, de nem titok. Mi az?
- 44 Versek (Tájoló, Ha madár lennél, Az élet ajtaja)
- 46 Könyvajánló – 11.22.63
- 48 TDKzz! – Gábris Fanni
- 49 English Pages

IMPRESSZUM

Főszerkesztő:

Szabó Dalma

Főszerkesztő-helyettes:

Szabó Dorottya

Olvasószerkesztők:

Cser Annamária

Szabó Dalma

Szabó Dorottya

Tördelőszerkesztő:

Kerekes Ramóna Melinda

Címlap:

Mészáros Mirjam Rea

Buda Ágnes

Fényképek:

Buda Ágnes

Dr. Hollósy Tibor

Falusi Krisztián

Hajdú D. András

Klemencsics Antal

Losonczy Róbert

Megyasza Gergő

Mehran Erfanmanesh

Tóth László

E számunk szerzői:

Árkus Vanessza

Bábindeli Cintia

Bencze Gábor

Buda Ágnes

Csaba Gergely

Cser Annamária

Dr. Hayek George

Dr. Hollósy Tibor

Klemencsics Antal

Kósa Dániel

Mátyus Emese

Megyasza Gergő

Salamon Eszter Anna

Szabó Dalma

Szabó Dorottya

Tóth Tibor

Nyomda:

V-TESA

7720 Pécsvárad,

Radnóti Miklós u. 11.

Confabula

Kedves Olvasó!

Mi szerkesztők örülünk a legjobban, hogy kézben tarthatod az idei év záró kiadványát. Talán kevésbé voltunk szabálykövetők és így változatosabb írásokat sorakoztattunk fel mint eddig, de ez legyen az egyetlen vétünk. Biztos vagyok benne, hogy mindenki talál benne unaloműzöt egy kávé mellé, legyen szó sudoku-ról vagy világutazásról. Csatatunk is bővült néhány új taggal idén, akik remélem sokáig velünk lesznek és továbbviszik kis hagyományainkat. Friss blogunk is a fejlődés kezdeti stádiumába lépett, ezért érdemes követni a facebook oldalunkat akkor is ha épp nem jelenünk meg nyomtatásban.

Olvassátok szeretettel!

Szabó Dalma

Interjúnk alanya ezúttal **dr. Tamás Andrea**, az **Anatómiai Intézet** docente volt. A beszélgetést megelőzően is egy előadásról jött, s naptárában sorakoztak a felírások. Sikeres oktató, kutató és kétgyermekes családanya. Hogy birkózik meg ennyi mindennel a hétköznapi nehézségek mellett? Mi a titka?

– Miért éppen Pécs?

– Egy somogyi kis faluból, *Belegről* származom. Ezt követően *Kaposvárra* költöztünk, ahol szüleim jelenleg élnek, így ez volt az optimális választás számomra.

– És az anatómia hogy került képbe? Mi készíti az embert arra, hogy anatómus legyen?

– Plasztikai sebész szerettem volna lenni, ezért jöttem az anatómiára *TDK*-zni. A kezdetekkor a kutatási téma általában még kevésbé fontos, először sokkal inkább egy tanárt és lehetséges mentort választ az ember, akihez csatlakozni szeretne. Az én életemben két ilyen meghatározó ember is volt: *Lengvári István* tanár úr volt a gyakorlatvezetőm, az ő emberségessége miatt választottam ezt az intézetet, majd negyedévesként – amikor az esetleges váltást fontolgattam – ismerkedtem meg *Reglődi Dóra* professzorasszonnyal. Ő akkor jött haza *Amerikából*, és felajánlotta, hogy csatlakozzak kutatásához. Ő az, akinek kutatói karrieremet köszönhetem, akire azóta is folyamatosan számíthatok, és aki biztosította, hogy itt, ebben az intézetben sikeres és boldog is lehessenek. Hiszen a számomra legfontosabb embereket, a családomat is közvetve neki köszönhe-

tem, ugyanis férjemet, *dr. Szántó Zalánt*, a *Sebészeti Klinika Mellkassebészeti Osztályának* vezetőjét is egy általa szervezett kollaboráció során ismertem meg.

– Mit köszönhet a férjének? Mi a titkuk, hogy ezt a rohanó tempót képesek a családdal összeegyeztetni?

– Azt mondják, minden sikeres férfi mögött ott egy sikeres családanya, aki fenntartja a családot – ez fordítva is igaz. A sikeremet én is annak köszönhetem, hogy mögöttem is ott áll egy sikeres családapa és egy támogató nagyszülői háttér, akikre mindig számíthatunk. A szüleim által teremtett családi légkör mindig követendő példa volt számomra, de férjem révén is egy olyan családba kerültem, ahol az összetartás meghatározó érték. Az hiszem, a mi titkunk az, hogy képesek vagyunk egymáshoz alkalmazkodni és az adott élethelyzetben egymáshoz „alakulni”. Ha neki van nehezebb periódusa, akkor én állok a háttérben, ha nekem van szükségem támogatásra, akkor ő áll mögöttem.

– Két gyermeket látok a képen. Meséljen róluk!

– *Dorka* másodikos, nagyon szeret zongorázni, lovagolni, ő megfontoltabb, zárkózottabb. *Doni* negyedikes, gitározik

és karatézik, ő energikusabb, pörgősebb, sokszor fékezhetetlen, ezért számos alkalommal önmagamra emlékeztet.

– Mennyi időt tudnak együtt tölteni?

– Nyilván nem olyan könnyű azt elfogadniuk, hogy szigorú rend szerint élünk, mindennek megvan az ideje – de úgy gondolom, nem árt, ha megmutatjuk nekik, hogy a sikereinkért meg kell dolgozni. Úgy érzem, meg is értik ezt, hiszen ha nem őket hozzák el elsőnek az iskolából, tudják, hogy anya nem a „lábát lógatta és a barátnőivel kávézott”.

– Mennyire tudnak részeseivé válni a gyerekek az Önök munkájának?

– Mindketten nagyon érdeklődőek a munkánk iránt. Szó nélkül végigülnek egy előadást, vagy részt vesznek konferencián, ha úgy jön ki a lépés. Doni nemrégiben az iskolai *Diákelőadók versenyén* sikeresen szerepelt egy előadással, ahol azt a telefonos tüdőszűrő *Lungscreen* applikációt mutatta be, amit apukája fejlesztett ki, és aminek kitalálásában ő is aktívan részt vett. Egyik nap, amikor iskolába mentek, a rádióban arról volt szó, hogy olyan telefonos applikációt találtak ki, amely segítségével elveszett kutyákat lehet megtalálni. Akkor Doni megkérdezte, hogy akár a rablókat is meg lehetne-e találni egy ilyen telefonos applikációval? Erre az édesapja azt felelte, lehetséges, de akár a tüdődaganatosokat is megtalálhatnánk így. Így született meg – mint egy „közös családi projekt” – a tüdőszűrő applikáció. Kislányomat leginkább a laboratóriumi állatok érdeklik, olyannyira, hogy fehérerget kért karácsonyra, amit a Jézuska meg is hozott neki. De például szívesen segítenek nekem tesztek javításakor

a pontok összeadásában is.

– Vannak-e kedvenc közös programok a családban?

– Nagyon fontos számomra, hogy megtanulják a család erejét, hogy átadhassuk azokat a mintákat, amiket mi is a szüleinktől láttunk. Például mindennapos a közös családi vacsora, ahol a nap történéseit megbeszélhetjük. Heti rendszerességgel találkozunk a nagyszülőkkel is, a hétvégenként vagy ünnepnapokon szervezett családi összejövetelek nagyon fontosak számunkra. De sok programot szervezünk négyesben is, a síeléskor és kirándulások során átélt közös élmények adnak erőt a mindennapokhoz.

– Egy ilyen felelős munkakör bizonyára sok nehézséggel és lemondással is jár. Voltak-e nehezebb időszakok a család életében?

– Sajnos sokszor kell akár éjjelekre nyúlóan dolgozni, hogy az ember befejezze azt, amire napközben nem volt idő. Sokáig úgy gondoltam, hogy ez természetes, ha valaki ilyen munkát vállal. Soha nem tudtam nemet mondani, de két éve egy horvátországi út alatt kiderült, hogy amit én egy komplikáltabb migrénnek hittem, egy stroke volt. Ez tanított meg arra, hogy az egyensúlyt muszáj fenntartani, tudni kell nemet mondani és mindent kétszer meggondolni, hiszen nem vagyunk sérthetetlenek, és van egy család, akiért felelős vagyok.

– Úgy értesültem, rengeteg gyönyörű helyre eljutott már a munkája kapcsán.

– Igen, talán ez az, ami az egyik legjobb a kutatói munkában, hogy a világ számos helyére eljuthatunk. Karácsonyra kaptam

egy régóta vágyott világtaszt, amin be tudom jelölni, hogy hol jártam eddigi életem során. Boldogan ragasztottam fel az egyes helyszíneket jelező kis köveket a térkép különböző városaira. Legutóbb például *Kappadókiában* vettünk részt egy hajnali légballonos túrán, de emellett a TOP 10-ben van még *Japán, Izland, az Iguazú-vízesés Argentínában, a Húsvét-sziget, Szicília, Tenerife, New York, Dubai, Petra* és még sorolhatnám. Az egyik kedvenc játékunk – *a Föld körüli utazás gyermekeknek* – közben rendszeresen mondják a gyermekeim: „igen anya, tudjuk, te már voltál ott”.

– **Kutató és oktató egyszerre.**

– A két terület együtt működik: ha az egyik terén kudarc ér, a másik sikere tölt fel. Egy sikertelen kísérlet után nem érzem úgy, hogy feleslegesen dolgoztam, hiszen ilyenkor még nagyobb öröm egy TDK-s diákom sikere vagy egy csoporttal oktatóként eltöltött sikeres fél-év. Sokszor szoktam a csoportjaimnak mondani, hogy több időt töltök velük egy-egy nap, mint a saját családommal, és erre múltkor az egyik hallgató azt válaszolta, hogy ők is több időt töltenek velünk, mint a saját családjukkal. Ez az idő maradandó emlék marad számukra, ezért is tartom nagyon fontosnak az oktató munkát is. Minden alkalommal szomorú elbúcsúzni egy csoporttól, de nagy örömmel tölt el mindig, amíg

/Írta: Mátyus Emese/
/Fotó: Falusi Krisztián/

végignézek azokon az ajándékokon, amiket eddigi csoportjaimtól kaptam: például egy szövettani mintákkal díszített köpeny, egy kövekkel kirakott csipesz, vagy az a válasz, amit nemrég kaptam egy angol csoportomtól: „*The best teacher teaches from the heart and not from the book*”.

– **Melyik területen mire a legbüszkébb?**

– A legbüszkébb vagyok az elmúlt évben elnyert *Mestertanár Aranyéremre*, amit sikeres tudományos diákköri témavezető munkámért kaptam, és a több alkalommal is elnyert *Kiváló Gyakorlatvezető* díjaimra. Emellett több hazai és nemzetközi elismerésben is részesültem kutatómunkám miatt. A legnevesebb nemzetközi díjam az *Arimura Young Investigator Awards* (2013), ami a legsikeresebb fiatal PACAP kutatók neves elismerése. Emellett többek között a legnevesebb hazai elismeréseim a *Magyar Élettani Társaság Ifjúsági Díja* (2012), a *Magyar Anatómus Társaság Lenhossék Mihály Emlékérme* (2013), az *MTA Bolyai Emlékplakett* (2013), a *Pécsi Akadémiai Bizottság Tudományos Díja* (2014) és a *Környei Emlékérem* (2015).

– **Végszó?**

– Talán a mostani *International Evening*en odajött hallgató mondata írja le a legjobban: „*Like a normal human*”. Így van, nem vagyunk elérhetetlenek, és megvalósítható az, hogy az ember jól érezze magát, miközben sikeres, és egy boldog család tagja.

– **Köszönöm az interjút!**

Gólyatábori beszámoló

Augusztus 26, hajnali 9 óra. Az igazak álmát aludtam, pontosabban aludtam volna, mikor fülembé hasított és lelkembe tépett vekkerem kegyetlen vinnyogása. Akár egy dementor, próbálta elszívni minden boldogságom, de aznap nem járt sikerrel. Aznap nem! A patrónus, mi megvédett tőle, nem volt más, mint a **gólyatábor**. Már akkor nyilvánvaló volt: EZ MAGIC!

Egy órával később már a vonaton találtam magam, rengeteg gólyával. Mire Kenesére értünk, be kellett látnom, hogy “veszélyesen józan” voltam. Szerencsére medikusok és orvosok tapasztalt kezei közé kerültem, akik mindent megtettek annak érdekében, hogy csillapítsák tüneteim – hozzáteszem, áttörő sikereket értek el.

A táborban a szeszirtók fogadtak bennünket (*Doki* és *Bazsi*), a staff- és az instruktor gárda pedig egyből akcióba lendült. Egyetemistákká lettünk avatva, és kezdetét vette a 3 éjszakás örület. A buliban és az ismerkedésben sem volt megállás. Először a saját csapatunkat és instruktorainkat ismertük meg, akikért később hajlandók voltunk feláldozni hangunkat a csapatszellem oltárán.

Napközben a versengése volt a főszerep, na meg persze a lehengető *Brass Bandé*. Este pedig szabad volt a tánc, és szabad volt erős paprikát tejszínhabbal majszolni (és mindezt sörrel öblögetni), fóliába csomagolva a szappanos-vizes zsákokon hernyókat meghazudtoló mó-

don csúszni-mászni, narancsot héjastul fogyasztani, **Balaton** közepén tombolni egy komp fedélzetén, medikus indulót kántálni – hozzátenném, hogy ez utóbbinak akkora sikere volt, hogy még a *Magyar Rendőrségtől* is kivonultak újdonsült rajongóink egy-egy kései előadásunkra... Ahogy teltek a napok, úgy olvadtak össze a csapatok különböző színei, s váltunk egy nagy családdá.

Egy villanás - ennyi volt a tábor. Mire felocsúdtunk, már 29-e reggel volt. Egyesek már a *Neptunt* bújták, hogy felvehessék a tárgyaikat, míg mások azon töprengtek, hogy mi rosszat követtek el az életükben, hogy azért ennyire súlyos fejfájással büntesse őket a sors. Mindenesetre az az egy biztos, hogy hazafelé mindenki ráébredt arra, hogy **PTE**-s egyetemistaként az élete minden lesz, csak unalmas nem.

A gólyatáborban – bármily furcsa is – mégsem maga a tábor, hanem sokkal inkább a hatása az elsöprő: kapcsolatok, barátságok születtek. Mindenki beilleszkedett, s így nem kell egyedül innia a *szénsavmentes ásványvizet* a *Pécsi Est Café* előtt csütörtök esténként, s van kikkel eltévedni az egyetemi épületek labirintusaiban.

Köszönettel és tisztelettel adózom azok előtt, akik lehetővé tették azt, hogy ne szárnyaszegett gólyákként kezdjük el az egyetemi éveinket, hanem nyugodt szívvel bontogathassuk azokat, s szárnyalhassunk.

Írta: Klemencsics Antall

Tudjátok-e, hogy miért hívják gólyának a mindenkori elsőéveseket? Amikor véget ér a tél (/a nyár), a(z iskolába) visszatérő gólyáknak új fészket kell építeniük, és azt belakniuk. A kisgólyák pedig eleinte bizonytalanul állnak a lábukon (többnyire alkoholos befolyásoltság miatt), így útmutatásra, segítségre szorulnak, hogy majd egyszer egyedül is tudjanak repülni. Bizony!

Balatonkenese az év többi részében nem láthatott annyi gólyát (ezek mi voltunk!), mint augusztus végén. Ami azt illeti, nem volt nehéz odatalálni, bármilyen messziről is érkezett a leendő egyetemista, mivel csak a max. hangerőn dübörgő zene felé kellett sétálni. Megérkezésemkor instruktoraim – látva a lila pólómat – egyből odajöttek hozzám, és közölték, hogy ők lesznek a pótanyáim. Én még kisse meg voltam illetődve, úgyhogy csak annyit tudtam kinyögni: „Facebookon nem így néztetek ki”. (Azóta sincsenek tisztában vele, de én ezt úgy értettem, hogy „Élőben még szebbek vagytok”. Most már tudják.)

A legjobban úgy tudnám leírni a gólyatábort, ha összegyűjtöm a számomra legemlékezetesebb pillanatok egy listába.

A GÓLYATÁBOR NO.3. LEGJOBB PILLANATA: A BULIHAJÓ. A legjobb zárása a második napnak volt. Amikor felcsendült a **FinalCountdown**, a komp kifutott, és elvitt minket a Balaton közepére.

Három órát töltöttünk el felszabadulttan szemet gyönyörködtető látképpel körülöttünk. És a DJ se volt kispályás!

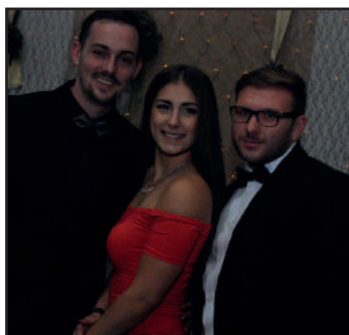
A GÓLYATÁBOR NO.2. LEGJOBB PILLANATA: GÓLYATÁNC A VÍZBEN. Csapattársaim tudják a legjobban, mennyire be voltam sózva, mennyire vártam, „mikor gólyatáncolunk újra?”. Mikor végre a Balatonban is sor került rá, már azt se éreztem, hogy hideg a víz, csak ment a risza. Imádom Margitot! A szalonnát is.

A GÓLYATÁBOR NO.1. LEGJOBB PILLANATÁVAL zárnám. Utolsó nap. Késő hajnali órák. A csapat kifeküdt. Én is. Vannak zenék, amikre akkor is felébredek, mikor nREM4 mélyen alszom. Reggel ötkor **István, a király**-ra kelni felemelő érzés (szó szerint). Egyből kiugrottunk az ágyból, és beszálltunk egy utolsó buliba. Zseniális volt! **Langer András** is így gondolta: „Én soha nem hittem, hogy lesznek gólyák, akikkel így lehet bulizni. Zseniálisak vagytok. Komolyan. De én most elmegyek aludni.”

A tábor minden pillanata meg lett örökítve. Az említett after-afterparty is. De azért kellett egy csattanó a végére. A csoportkép elkészülte után a fotós leeresztette a gépét, és kijelentette: „Élettonon találkozunk”.

Jólélveztükmagunkat, na.

Interjú Prof. dr. Hegyi Péterrel

A transzlációs medicinán innen és túl

„Hegyi Péter Prof. dr (Szeged, 1972. április 8. –) magyar nemzetközi labdarúgó-játékvezető, partjelző, asszisztens. Polgári foglalkozása orvos. Több angol (Liverpool, Newcastle) és amerikai egyetem (Boston, New York, Pittsburgh, Minnesota) meghívott előadója, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, egyben az Európai Hasnyálmirigy Társaság főtitkára, valamint az Európai Gasztroenterológiai Társaság elnökségi tagja.“

– Ahogy a Wikipédia is mutatja, egy igazi polihistorhoz van szerencsém. Mesélne egy kicsit a labdarúgásról, és a tudományon kívüli tevékenységeiről?

– Elég sok hobbi van az életemben; az egyik ilyen – bár hobbinál azért kicsit komolyabb – a labdarúgás. Mindig szerettem a focit kiskoromban. Anyukám radiológus, ő a törések oldaláról látta a focit, ezért nekem diákként nem nagyon volt megengedve az, hogy bármilyen egyesületben focizzak. Mindenképp a focipálya környékén akartam lenni, ráadásul, mint egyetemista, én is pénzügyi nehézségekkel küzdöttem, és úgy voltam vele, hogy kössük össze a kellemeset a hasznossal. 19 éves koromban leraktam az alapfokú játékvezetői tanfolyamot, majd elkezdtem először a megye harmadosztályban működni. Ez jó volt, mert volt mozgás és pénz is kerestem. Mindenben, amit a pályám során elkezdtem, mindig a csúcs volt

a cél; a fociban az, hogy fel tudjak jutni nemzetközi szintre. Tudni kell, hogy Magyarországon kb. 4000 játékvezető van, ebből 10 a FIFA-keretben, tehát ez elég szűk terület. '97-től bekerültem az NB 1-be, '99-ben pedig az MLSZ úgy döntött, hogy felterjeszt a FIFA-keretbe. Pont '99-ben, szinte ugyanezen a napon kaptam egy nagyon jó lehetőséget *Newcastle*-be, a legjobb orvosi élet-tani intézetbe, de a kettő együtt nem ment volna. Ezt jeleztem az MLSZ felé, akik biztosítottak róla, hogy ha visszajövök, megkapom a lehetőséget. Be is tartották az ígéretüket: 2001-ben felterjesztettek a FIFA-keretbe, és 2009-ig voltam FIFA játékvezető asszisztens. 2009-ben már annyi feladatom volt a nemzetközi orvostudományon belül, hogy egyszerűen nem működött a kettő együtt. A játékvezetők oktatásában azonban akkor is benne voltam, most is én fordítom a szabálykönyvet és az UEFA JB tagja vagyok. A focinál minden

gyors: ha változást akarnak, akkor véghez is viszik. Az egyetemi rendszer ennek sajnos sokszor az ellentéte, viszont itt sokkal tudományosabban, megalapozott lépésekkel történnek a változtatások. Ez a kettő a személyiségem kialakításában is nagyon fontos volt: egyik oldalon a gyorsaság, a másikon inkább a tudomány, biztonság. Most pont anynyi terhelésem van a focin belül, ami kényelmesen elfér az összes többi munkám mellett.

Emellett volt még egy nagy szerelmem, a néptánc. A *Szeged Táncegyüttes*ben táncoltam elég sokáig, többször felléptem a *Magyar Állami Népi Együttessel* is, ahová 18 évesen vettek (volna) fel a profi csoportba, pont egyidőben az orvosegyetemmel. Én ez utóbbit választottam, hiszen az orvoslás mellett lehet táncolni, fordítva azonban nem. A mai napig táncolok, koreográfiákat csinállok. A magyar folk kultúrát pedig megjelenítjük minden egyes konferencián, amit szervezünk.

A másik fontos „szerelem” a tudomány szervezési oldala: a konferenciák, az utánpótlás-nevelés. Utóbbira elképesztően nagy hangsúlyt fektetek.

Emellett cselgáncsoztam, sakkoztam, kézilabdabíró voltam, és még sorolhatnám. Amikor eljutottam odáig, hogy már nem tudtam ezeket tovább fejleszteni, akkor leépítettem, és megtartottam fókuszban azt a 4-5 pillért, amiben úgy érzem, nagyon komoly szintre sikerült elérnem.

– Hogyan indult az orvosi pályafutása? Egyértelmű volt, hogy orvos lesz?

– Nem volt egyértelmű. Orvos vagy jog,

ez a kettő érdekelt, de gyenge humán tanáraink voltak, viszont az ország legjobb fizika-biológia tanára tanított. Imádtam a biológiát, az volt a fő tárgyam. Ezzel szemben a magyar-történelem tanárral állandóan háborúban álltam, innentől kezdve pedig nem volt kérdés, hogy az orvostudomány maradjon meg. Még a mérnökin gondolkodtam nagyon *Budapesten*, de mivel elég rossz anyagi körülmények között éltünk, egyértelmű volt, hogy Szegeden maradjok. A tudományt harmadévesen, diákkörösként ismertem meg.

– Mi volt a kutatási témája?

– Hasnyálmirigy, már akkor is. Ez volt élettanból a mentőkérdés, amikor megbuktam (*nevet*). Nagyon érdekelt a sebészet, nőgyógyászat, szóval a manuálisabb szakmák, de valahogy az akkori szegedi belgyógyászatban olyan hangulat volt, ami elsősre megfogott; és ott volt egy olyan tanár, aki inspirált. Nyilván ugyanazzal a lendülettel, energiával mentem bele, mint mindenbe, és ahogy jöttek az eredmények, egyre nagyobb lett a kapcsolat a kettő között, aztán negyedévesen az európai konferencián sikerült egy előadást tartani.

– Belgyógyász szakorvosként is dolgozott?

– Igen, bár már akkor is különc típus voltam. Nem szeretem azokat a dolgokat, amiknek nincs értelme. Itt *Magyarországon* most már azért más a helyzet, de akkor még nagyobb volt a különbség a tudományban kint és itthon. Most már nyitottak, hazahozzák a tudást, de ez a 90-es években nem volt jellemző.

A klinikumban annyi időt töltöttem el, amennyi a szakvizsgához kellett. Nekem mindig volt pályázati pénzügyi forrásom, hogy ne függjek a betegellátástól. 7 évet töltöttem a klinikumban, 12 évet pedig experimentumban mielőtt idejöttem **Pécsre**. Ilyen egyébként Magyarországon nincs, mert valaki vagy itt van, vagy ott; nem ismerek olyat, aki két szakvizsgával ilyen szintű alapkutatási dolgokat csinál. Ennek természetesen az összes hátrányát is élvezem.

– Hogyan került Pécsre?

– Számomra óriási meglepetés volt a *Pécsi Tudományegyetem*. Megdöbbenett, hogy Magyarországon van ennyire innovatív egyetem. Amikor először idejöttem, azzal kezdtük a dékán úrral, hogy megüresedett a *Kórélettani és Gerontológiai Intézet* katedrája, de ezt a felkérést határozottan elutasítottam. Majd lerakta a tollát, és megkérdezte, hogy akkor mi érdekel engem. Mondtam, hogy a translációs medicina, mivel *Közép-Kelet Európában* nincs ilyen központ. Felvázoltam az előnyeit. Közölte, hogy akkor eresszem szabadjára a fantáziámat, mit szeretnék ehhez: kell egy elméleti intézet, ahol meg lehet teremteni az alapkutatási részt, és kell egy klinikai rész, ahová a betegeket le lehet fektetni. Ez ugye még mindig kevés ahhoz, hogy kapjak két tanszéket (és eddig még egy tanszékről se beszélgettünk), plusz kell még egy multidiszciplináris kutatócsoport, ahol a teljes team mellettem van – szoftverfejlesztőkkel, biostatistikusokkal –, akikkel rendkívül komoly, nagy, randomizált vizsgálato-

kat le lehet bonyolítani. Leírtam a költségvetést, és nyugodt szívvel elküldtem a dékán úrnak, mert biztos voltam benne, hogy Magyarországon nincs az az egyetem, amelyik ezt bevállalná. 10 nap múlva kaptam egy lepecsételt levelet, hogy elintézte. Soha nem pozícióért mentem. Az, hogy most van, nem igazán foglalkoztat; a lényeg, hogy azt a tudományos ötletet, amit kigondoltam, meg lehessen valósítani. Az, hogy ezt hol valósítom meg, mindegy. Most nincs olyan kérésem, amit itt Pécsen ne teljesítettek volna. Komoly bizalom vesz körül, ami elképesztően inspirál és lendületet ad.

– Hogyan működik a Transzlációs Medicina Központ?

– A 400 ágyas kórházban van a *Transzlációs Medicina Tanszék* 4 kórteremmel, itt 7-8 beteg fér el. Tekintettel arra, hogy nekem a hasnyálmirigy a fő kutatási területem, *Szekszárdtól Mohácsig* minden beteg ide kerül acut pancreatitisszel. Most épp a nemzetközi bírálaton van az első multicentrikus, nemzetközi, randomizált kettős-vak klinikai vizsgálat; ha ezt végigcsináljuk, akkor nemcsak ez lesz az első specifikus terápia pancreatitisben, hanem olyan bizonyítékot tudunk publikálni, aminek alapján az egész világon így fogják kezelni a betegeket.

– A kutatások itt, az intézetben zajlanak?

– Az én esetem egy kicsit más, mivel egy rendkívül erős kutatói munkacsoportom volt és van Szegeden, közel 30

fővel. Magyarországon a mobilitás nem egyszerű. Itt senki nem akar mozdulni, a mobilitás majdnem zéró. Áthozhattam volna műszereimet, de értelmetlen lett volna, mert erre nincsenek az emberek betanítva, szóval maradtam részállásban a Szegedi Tudományegyetemen, és az *MTA Lendület kutatócsoportom* is ott van. Ha a pancreatológiát nézem, akkor az alap kutatás Szegeden zajlik, a klinikum pedig Pécsen; de természetesen itt is meg kívánjuk honosítani az alap kutatást.

– Ha most egy harmad- illetve negyedéves hallgató TDK-zni szeretne ebben a témában, akkor azt Pécsen nem teheti meg?

– Dehogynem, megteheti, és nagy örömmel várjuk. A témák meghirdetésének határideje február, de aki akar, annak azonnal annyi feladatot adok, amennyit szeretne. Nem egy olyan TDK-som volt, aki szeptemberben átvette az orvosdoktorit, októberben a PhD-t, novemberben meg már külföldi egyetemen, például a *Harvardon* volt. Aki ebbe a csoportba bekapcsolódik, annak szinte garantált, hogy hamarabb lesz meg a PhD-hoz szükséges feltétele, mint a diplomája. Természetesen ehhez a diák extrém munkatűró képessége is kell.

– Mennyire szól bele az oktatásba?

– Nem tervezek beleszólni. Úgy gondolom, hogy az alap kórélettan rendkívül fontos tárgy, mert a kórbonctannal együtt ez képezi az igazi átmenetet a klinikumba. Ennek az intézetnek a legna-

gyobb erőssége a kórélettan: a hallgatók majdnem minden évben a legjobb oktatási intézménynek választották, illetve az év oktatója többször is innen jött ki. Itt van egy fantasztikusan jól felépített csapat, aki ezt kiválóan csinálja. Nyilván beszállhatnék az oktatásba, de akkor nem maradna idő arra, amiért idejöttem. Az oktatást, mint intézetvezető, természetesen folyamatosan figyelem és én is tartok néhány előadást. Amit viszont mindenféleképpen szeretnék – amire mind a diákoknak, mind a magyar orvostársadalomnak óriási szüksége van –, az az, hogy a translációs medicina megjelenjen, mint tárgy. Először is olyan oktatás legyen, hogy tényleg mindenki lássa, mire használható az alap kutatás, mert ez elképesztően hiányzik - nemcsak itt, szinte mindenhol. Következő évtől el fogjuk indítani a translációs medicinát, először szabadon választható tantárgyként, aminek a fő része az alapfogalmak, irányvonalak, plusz a használt információk kommunikálásának megtanulása lesz. Nagyon sok előadást tartok fiataloknak arról, hogyan írjunk egy absztraktot vagy egy előadást. Nem az a lényeg, hogy mit akarsz mondani, hanem feltenni a kérdést, hogy ki a hallgatóság, illetve mi a célod. Nyilván az a tervem, hogy a későbbiekben ez kötelező tárgy legyen.

– Köszönöm szépen a beszélgetést!

**/Írta: Bábindeli Cintia/
/Fotó: Klemencsics Antal/**

Élménybeszámoló – Sebészet gyakorlat Saitamában

2016.07.02. - 07.31.

Végigbújva az egyetem által nyújtott utazási lehetőségeinket, nekem nem volt kérdés, hogy ha valahol, akkor *Japánban* szeretnék megfordulni. Az egyik csoporttársammal, **Czétány Péterrel** voltunk idén azok a szerencsések, akik egy fárasztó negyedév után ezt megtehették. Egy teljesen más kultúrát ismerhettünk meg, amely (többek között) híres a vendégszeretetéről – így nem is értettük, hogy kint miért kérdezték annyian, miért éppen **Saitamát** választottuk sebészet gyakorlatunk helyszínéül. Ki ne választotta volna?

Először is pár tanács a később utazóknak a szükséges dolgokkal kapcsolatban: A két egyetem között már régóta fennáll ez a cserekapcsolat – jól ütemezve minden el van intézve, itthon nem sok dolga van az embernek. Vízumra nincs szükség, külön oltás nem kötelező, repülőjegyet sem kell venni, csak fel kell szállni a gépre. A diákigazolvány sajnos kint nem sok helyen juttatott minket kedvezményhez, valamiért ez ott nem divat. Ennek ellenére nem kell kétségbe esni, a több mint 60 ezer Yen költőpénzen (!) felül még egy feltöltött kártyát is kaptunk az utazásainkhoz – a kiotói hétvégénket leszámítva ezekből akár ki is jöhettünk volna. Pár dologra viszont érdemes időt szánni az utazás előtt: egy hálózati átalakító beszerzésére (**Amerikához** hasonlóan más típusú a konnektor), **Máriával** való kommunikációra és az ajándékokra (ezekről egy kicsit később).

Megérkezésünkkor a reptéren az előre

megbeszélteknek megfelelően vártak ránk a japán diákok. Nem csak kettő, hiszen ugyanazzal a repülővel érkezett meg 6 cserediák – így együtt buszozhattunk el **Moroyamába**, a **Saitamai Egyetem** fő campusára. Egy kollégiumban kaptunk szálláshelyet, ahol mindenkinek saját szobája volt. Saját (a japán méretre tervezett és így kissé alacsony) fürdőszobával, saját hűtővel és ami nagyon fontos, saját légkondival. Hasonló hőmérséklet volt kint, mint **Magyarországon**, viszont a magas páratartalom miatt eléggé rátelepszik a nem adaptálódott egyénekre. Esőre mindenképp számítani kell, esernyő vagy esőkabát kötelező. A szintünkön volt egy közös konyha is pár eszközzel, de érdemes vinni, ha valaki sütni-főzni akarna (tekintve, hogy egy fiús szinten voltunk, ráfért volna az edényekre egy nagytakarítás). A földszinten pedig aprópénzzel működő mosó- és szárítógépek is voltak, ezekhez lehetett kint szerezni „mosózsákot” a ruhák védelme érdekében.

A jetlag miatt fejben kissé eltolódva, a vasárnap mellé a hétfőt is megkaptuk szabadnapnak, csak egy gyors orientáción estünk át campuson belül és kívül **Masako** (a kinti ügyintéző) és **Chad** (az egyetemen népszerű amerikai angoltanár) segítségével. Mindent részletesen elmondanak kint, még kis tájékoztató füzetet is kaptunk – a tömegközlekedés használata, boltok, éttermek megtalálása így nem okozhatott gondot. A teljes kiszolgálásnak egyetlen hibája volt, az internet hozzáférés. A campuson elvileg

több helyen is működött a wifi, de nem a jól megszokott magyar módon. Legtöbbször a kollégiumunk lobbyjában ücsörögtem a többi hazaüzeni kívánó fiatallal, néha eredménytelenül, néha megörülve egy-egy üzenetváltásnak. Utólag elnézve célszerű lett volna beszerezni egy routert közösen, van lehetőség bérlésre.

És akkor rátérnék az élmények tényleges beszámolójára a teljesség igénye nélkül. Megjegyzés: mivel a kint végzett gyakorlatot az itthoni **Érsebészeti Klinikán** kell aláíratni **Menyhei** professzor úrral, rugalmasságának köszönhetően lehetőségem volt nemcsak sebészeti osztályt választani, így a két hét idegsebészet mellé két hét neurológia is társult (augusztusban pedig pár nap érsebészet).

Az első héten Petivel együtt az idegsebészet egy specifikus részlegén kezdtünk – mentorunk, **Fujimaki** professzor a trigeminális neuralgiák és hemifaciális spazmusok Japán-szerte híres szakértője. Ezen belül is az úgynevezett mikrovaszkuláris dekompreszióval megoldható agyalapi ideg-ér összenövéseket kezelte. Az operációk során mi többnyire csak megfigyelők lehetünk, de így is lenyűgöző volt a látvány, a precíz technika, az eszközös felszereltség, vagy éppen a háttérben szóló japán popszám. Csatlakoztunk hozzá és két kollégájához az ambulancián és az osztályon is (például botox kezelésre). Számomra példamutató volt nyugalmuk, tiszteletük és kedvességük a betegek felé. A professzor elképesztő munkabírását pedig jelzi, hogy orvosi teendői mellett ő a csereprogram kinti vezetője, de nem is akármilyen! Az utolsó napunkon meghívtak egy közös vacsorára, a kint töltött egy hónap egyik legjobb estéjét (és étkezését) köszönhetem vendégszeretetüknek.

Ajándékcserre Fujimaki professzor úrral

A második héten már szétváltunk, én az endovaszkuláris idegsebészeti részlegre kerültem. A nyitott műtétek kiegészítése mellett itt főleg angiographiával, aneurysma spirálozással és agyi erek szűkületeinek tágításával, stentelésével foglalkoztak. Emlékezetes élményem, hogy egy carotis interna műtétnél engedték, hogy én kezeljem a ballont és pumpáját – szignifikáns eredményt értünk el. Illetve meghökentető, amikor elhúznak egy falat, és becsúszik rajta egy intraoperatív alkalmazásra szánt CT... Ezen a héten is volt ingyen vacsora, ahova csatlakoztak a rotációjukat éppen az idegsebészetten töltő diákok is (náluk a szintén hatéves képzés klinikumában forgó rendszer szerint töltenek egy-két hetet minden osztályon, pár fős csoportokban).

Leendő neurológusként nagyon vártam a második két hetet. Nem volt rossz választás, de a hangsúly sajnos nem a gyakorlati képzésen volt, annál inkább az elméleten. Egy szépen megszerkesztett programot követve számos doktorral találkoztam, akik mind bemutatták szűkebb érdeklődési körü-

ket. Volt szó myasthenia gravisról, Parkinson kórról, fürdés-asszociált fejfájásokról, akupunktúráról, izzadást érintő vegetatív zavarokról, valamint megmutatták a kinti állatházat is, ahol agyi ischaemiát vizsgálnak patkányokon. Az itt állomásozó diákokhoz csatlakozva pár gyakorlati órán és a heti nagyviziteken vehettem részt. Szerdánként egy-egy gyógyszergyári képviselő tartott előadást az orvosi szobában, ehhez nekünk is járt az ingyen bento box. A búcsúvacsora természetesen itt sem maradhatott el, annyi sushit nem láttam még egy helyen, mint akkor.

Búcsúvacsora a neurológia osztályon

A szakmai oldalt lezárva kiemelném a csereprogram szerintem legjelentősebb erősségét – azt a rengeteg diákot, akikkel találkozhattunk. Érkeztek ketten **Taiwan**ról, **Svédországból**, az **Egyesült Királyságból** és a **Semmelweis**ről is. Az év más időszakában **Németországból**, **Kanadából** és az **Egyesült Államokból** is várnak diákokat, így a programban résztvevő 20 japán diákkal együtt összesen 30 főre dagadt a létszám. Vagy néha véletlenül többre, a már említett klinikai rotációk miatt. Mindenki mosolyog, min-

denki lelkes, könnyű megszokni.

Az első hétvégén a szokásos „**Kawaguchiko seminar**”-ra utaztunk mindannyian, mely a kissé kötött, de hatékony programjaival segített leküzdeni a kommunikációs gátakat és összességében szuper szórakozás is volt. A hosszú hétvégéhez hozzátartozott a számomra nehezen leírható kirándulás a **Fuji**hoz. Mindenkinek ajánlom, hogy másszon fel a felhők fölé, ha van rá ideje (és elég gyors, hogy elkapja a buszt hazafelé). :P A záró estén minden diáknak elő kellett adni valamit az „Entertainment Night” keretein belül, a magyarokkal például népdalcsokrot énekeltünk. Hogy a japán hallgatók mit műveltek, azt nehéz lenne átadni és nehéz lesz elfelejteni. :D

Ezenkívül a hétköznapokon is többször találkoztunk velük, gyakran elvittek minket valami helyi étterembe, hogy ne csak a campushoz tartozó menzán együnk (ami egyébként tökéletes volt). Eléggé elfoglaltak és néha estig óráik vannak, ennek ellenére a kezdeményezéseinket igyekeztek megvalósítani – így kosárlabdáztunk, röptünk és teniszezni is volt lehetőségem. Nem említve a társasos estéinket vagy épp a karaoke-kat, azt nem szabad kihagyni! Inkább többször kell menni. Volt egy pár „kötelező” program is: egy hivatalos welcome party (szép ruhát illik vinni!), **Chad** beszélgetős délutánjai, egy farewell party. Ha éppen szabad a délutánok-estétek, érdemes a közeli hegyeken-domokon túrázni vagy a **Pécs** méretű **Kawagoe**-ba elutazni.

Karaoke és szülinapozás

A második hétvégén a régi fővárost, *Kiotót* látogattuk meg, mely méltán híres több templomáról és turisztikai helyszínéről, mint például az *Arany pavilon templomról*, a *Fushimi Inari-taisha szentélyről* vagy éppen magáról a *Gion fesztivál-nyegyedről*. Itt megemlíteném *Máriát*, aki egy régóta kint dolgozó magyar patológus, és rendszerint meginvitálja a magyar négyest *Tokióba*, illetve elintézi nekik a kiotói utat (melyet kint kell neki kifizetni forintban vagy yenben). Hangsúlyoznám, hogy Mária annyira nem figyel az árakra, hogy nekünk egy négy csillagos szálloda jutott, melyet érdemben vissza se tudtunk mondani, viszont rendkívül drága volt! A *Shinkansen* mindenképp meglepő árú a sebességéhez hasonlóan (<http://www.japanican.com/en/>), de kiotói szállást időben intézve sokkal olcsóbban is lehet foglalni (például a Booking-on, airbnb-n). A város egyébként szuper, szerintem a több helyen bérelhető biciklivel egészen bejárható. Egy fél napot érdemes rászánni a közeli *Narára* is, ahol a több mint 20 méteres *Buddha* szobor mellett szabadon rohangálnak a zsebekből térképet lopkodó és megevő őzek is.

Harmadik hétvégre jutott a Mária-féle tokiói kiruccanás, ami összességében kárpótol minket a kiotói összegekért. A város felmérhetetlenül óriási, de a magyar gui-

de segítségével hatékonyan töltöttük el az időt – egy hajókirándulástól és a halpiactól kezdve, múzeumokon és egy fürdőn keresztül, egy all you can eat és egy steakes étteremig, mind-mind emlékezetes élmény volt. Saját házában szállásolt el minket, ahol a kedves anyukája egy kis magyar koszttal kényeztetett minket, ami a sok ismeretlen étel után igazán kellemes volt.

A halpiac közelében aznapi halra várva

Zárásként az ajándékokról. Akiknek úgy-mond kötelező: a Saitamai Egyetem igazgatójának és az elnökének (velük csak a welcome party-n találoztunk), illetve a választott osztályok vezetőinek. Ezenkívül érdemes készülni több orvosnak is (én osztályonként körülbelül hárommal voltam szorosabb kapcsolatban), Chadnek, Masakonak és Máriának. Mi apró ajándékokat adtunk a japán diákoknak is; itthon soknak tűnt, de mindenkinek boldogan adtuk, amink volt. A felszabaduló helyet a két bőröndben úgyis ki lehet tölteni viszszafelé.

Megtisztelve érzem magam a lehetőségért, hiszen a kint töltött idő alatt bepillantást nyerhettem az életükbe és a japán világba – ezek a tapasztalatok és érzések sokáig kísérek majd.

Orvosi egyetemek a világ körül – Franciaország

Idén szeptemberben volt szerencsém a **HuM-SIRC** jóvoltából **Franciaországban** tölteni egyik hatodéves gyakorlatomat. A vakszerencse úgy hozta, hogy végül egy mellkassebészeti osztályra kerültem egy **Caen** nevű városba, ami történetesen **Alsó-Normandia** és **Calvados megye** székhelye. Azóta is áldom az eget, amiért így történt, ugyanis ez által életem egyik legmeghatározóbb élményét élhettem át. Négy hét alatt bepillantást nyerhettem és részt is vehettem egy teljesen más egészségügyi rendszerbe, valamint megismerkedhettem a helyi medikusokkal, az egyetemükkel és szokásaikkal.

Indulásom előtt számítottam rá, hogy merőben eltérő dolgokkal fogok találkozni, de azt álomban sem gondoltam volna, hogy ennyire meg is fogok lepődni! Hol is kezdjem? Például, hogy a francia gimnazistáknak nem kell felvételizniük, ha orvosira szeretnének menni? Bárki elkezdheti, akinek van érettségije? (*Ne ijedj meg, kedves olvasó, meglesz ennek a böjtje.*) Ez ugye ahhoz vezet, hogy

minden évben karonként átlagosan 1200 ifjú, lelkes kis medikus és medika próbálja ki magát ezen a - valljuk be, sokszor koránt sem egyszerű – életpályán. Na, de hol fér el ennyi nebuló? – kérdezhetné bárki jogosan. Plusz a vájtfülűek jöhetnek egyből azzal, hogy Franciaország nem is termel ki ennyi orvost évente (még szép).

Na, de kezdjük a ténnyel. Franciaországnak van **Európában** (és majdnem a világon) a legtöbb orvosi karral rendelkező egyeteme, szám szerint harminckettő. Ám a szám még ennél is magasabb, ha hozzávesszük azokat az intézményeket, amelyek kizárólag fogorvosi, gyógyszerészeti vagy egyéb kórházi munkához kapcsolódó szakokkal rendelkeznek. Ez az elsöre talán elképzelhetetlen szám azonban nem céltalan, ugyanis – eltérően a magyar rendszertől – ők nem válogathatnak olyan jóízűen középiskola végén az egyetemek közül, ahogy mi tettük, mert számukra kötelező a lakhelyükhöz legközelebb lévő kart választani. Ez az egyetlen opció. Kivételek csak elképesztően rit-

(* - adataim kizárólag a **Université de Caen Basse-Normandie** – **Medical Faculty** statisztikáit reprezentálják, 2016)

kán adódnak, például ha a család elköltözik, vagy, ha a hallgató házasságot köt egy másik városban élő személlyel (!). Papíron az egyetemek oktatási tervében nincs szignifikáns különbség, azonban a hallgatók közt szájról-szájra terjedő pletykák alapján azért igenis vannak városok, ahol komolyabb számokérés és lelkiismeretesebb felkészítés folyik, mint máshol.

Szóval ott tartunk, hogy bekerül mindenki. Na, de hol jön a szórás? Hol a rosta? Hol válik ez egyre komolyabbá? Rögön az első évükben! Az első két szemeszter alatt a delikvenszeknek át kell esniük két komolyabb vizsgán, ami eldönti, hogy ki folytathatja az egyetemet a másodévvvel és ki lesz visszatartva. Így lesz a ca. 1200 hallgatóból másodévre csupán kb. 190 általános orvos, 90 gyógyszerész, 20 szülésznő, 20 fogász és 30 gyógytornász* - mely számok már sokkal ismerősebbek akár a pécsi medikusoknak is. A szelekció a felsőbb években sem tűnik el teljes egészében. Kérdésemre, hogy mi is a „szórótárgy”, a válaszok meglepő változatosságot mutattak. Nem is a változatosságuk, hanem a tartalmuk volt rám hatással, ugyanis egyesek szerint a legnehezebb tantárgyuk a reumatológia, míg mások szerint a magatartástudomány volt.

Az egyetem időtartama lényegében ugyanúgy hat év (*már akinek ugye*), de lényeges különbség, hogy a francia orvostanhallgatók nem kapják meg a diplomával a dr. címet, ehhez ugyanis szakorvosnak kell lenniük. Azonban dolgozni természetesen már elkezdnek rezidensként. Így egy háziorvos 9 évig, egy szülész-nőgyógyász 11 évig készülhet, míg kiérdemli a megtisztelő címet. A rezidensi kezdő fizetés 1300-2000 euró közt mozog, de háziorként vagy szemész szakorvosként elérhetőek akár az 5-8000 eurós fizetések is. (*Ismervén a kinti árakat és a megélhetéshez szükséges minimális összeget, mindjárt nem tűnik ez olyan csillagászati összegnek, mint első blikkre.*) Ám a jövőjükéről való döntés sincs teljes egészében a saját kezükben, mivel csak az államvizsgán elért pontszám alapján kialakult rangsor szerint választhatnak szakirányt. A végső vizsgájukon elért eredmény több forrásból tevődik össze, minekután már ötödév végén számot kell adniuk a tudásukról egy szóbeli vizsga formájában. Az írásbeli csak ezt követően, ha-

totév végén kerül megírásra. Ezek már kizárólag esetorientált, problémafeladat megoldást célzó vizsgák. A leginkább vágyott szakirányok pedig a sebészet, radiológia, szemészet, bőrgyógyászat és a kardiológia. A lista vége felé szerepel a háziorként, gyermekgyógyászat, pszichiátria valamint a foglalkozás-egészségüggyel kapcsolatos szakirányok. Az államvizsgájuk súlyát elképzelve már nem is lepődtem meg, hogy az ötödévet kezdő vendéglátóm már szeptember első hetén éjjel-nappal a könyv fölött gorynyedt.

Noha kint létem alatt nem igazán tapasztaltam, hogy előszeretettel kommunikálnának idegen nyelveken, de a diplomához szintén szükségük van ezek ismeretére. Egy külön vizsga keretén belül ugyanis több – a *New England Journal of Medicine*-ben megjelenő – tanulmány bemutatásán és elemzésén keresztül, kérdésekre válaszolva nyerhetik csak el a szakmai nyelvismeretükről szóló okmányt.

Lényeges különbséget tapasztaltam még az előadások és a gyakorlatok arányában is. Az ő rendszerükben ugyanis már negyedévtől azt a mintát követik, hogy a hallgatók két hónapot töltenek az egyetemen előadásokat hallgatva, majd a következő két hónapot kórházi osztályokon gyakorlatot teljesítve. Úgy vettem észre, hogy ilyen beosztás mellett sokkal gyakorlatiasabbak és rutinosabbak lehetnek az orvostanhallgatók, jobban megérthetik, és jobban kivehetik a részüket a kórházi munkákból. Arról nem is beszélve, hogy az utolsó évüket teljesítő hallgatóknak a kórház fizetéseken havonta 1-300 eurót ír jóvá. Az egyetemi részt tekintve viszont minden előadás univerzálisan két órán át tart, ami miatt a vendéglátómmal sokszor este hétig nem is találkoztam, ugyanis egész nap az egyetemen volt.

A négy hét végére eljutottam arra a konklúzióra, hogy a sok különbség ellenére a medikusok ott is csak olyanok, mint itthon. Ugyanúgy nevetnek utólagos rossz vizsgaélményeiken, ugyanúgy járnak szórakozni éjszakánként, ugyanúgy tömködik a fonendoszkópot a táskájukba reggel hétkor, hasonlóan pletykálnak kávézás közben és éppúgy sírnak és nevetnek az egyetem súlya alatt, mint mi. Ráadásul még a *Medikus Csütörtököt* is tartják.

„GONDOLKODJ, HIGGY, ÁLMODJ ÉS MERJ”

- gyorstalpaló külföldi cseregyakorlathoz

Ez az írás azokhoz szól, akik évek óta tervezgetik, és beszélnek le magukat a cseregyakorlatról, hisz az túl drága, úgysem elég jó hozzá az átlaguk, megkopott már az a gimnáziumi nyelvtudás és egyszerűen csak nem futnak neki. Próbáljátok meg, hisz nincs vesztenivalótok! Szól azokhoz is, akik szeretnének némi benyomást szerezni a *Karon* belüli lehetőségekről (hisz akad bőven), és a jövőben tervezik, hogy gazdagítanák önéletrajzukat némi külföldi tapasztalat elegáns említésével is.

Sokak fejében a külföldi nyári gyakorlat és a *HuMSIRC* közé egyenlőségjelet is lehet tenni, így első interjúalanyom az újrakeresztelés óta *POE (Pécsi Orvostanhallgatók Egyesülete)* néven futó szervezet jelenlegi elnöke: **Rožanovics Martin** volt.

– Hogy kerültél az Egyesület élére?

– Én 2013 februárja óta Teddy Maci Kórházzal foglalkoztam, majd fél év után megkértek, hogy legyek elnök. Akkor gondoltam, hogy harmadéven kicsit erős lenne bevállalnom ezt a pozíciót az időbeli vonzataival, így „csak” ezután egy évvel adtam be a derekam.

– Ki lehet tagja a Pécsi Orvostanhallgatók Egyesületének?

– Gyakorlatilag bárki, aki az egyetemre jár és befizeti a 2000 forintos tagdíjat: a fogorvostan-hallgatóktól kezdve az általános orvosokig, ráadásul a passzív félév sem kizáró tényező.

– Mivel foglalkozik a POE?

– Az egyesület gyakorlatilag két részből áll: az egyik a cserediák program, amelynek keretében a mi diákjaink elutazhatnak külföldre, illetve nyáron külföldi diákokat fogadunk és szervezünk nekik programokat megannyi helyi CP (Contact Person) közreműködésével.

A másik oldal pedig a prevenciós tevékenység, ahol óvodától gimnázium végéig oktatjuk a diákokat az egészségneveléssel kapcsolatban drog-, dohányzás-, alkohol-, tumor- és obezitás prevencióról, valamint szoktatjuk a kisebbeket az orvosi jelenléthez és eszközökhöz a Teddy Maci Kórház keretein belül. Az egyesület profiljába tartozik még az AIDS és szexuális úton terjedő betegségek megelőzéséve foglalkozó csoport (SCORA) is.

– Mik ezek a POE pontok, és miért jó nekem, ha elkezdem gyűjteni őket?

– Minél több programunkon (Bor- és teaház, szakmai egészségnapok, kurzusok) és prevenciós óratartáson vesz részt valaki, annál több pontja lesz. Ezeknek a pontoknak a száma beleszámít a cseregyakorlatos pályázatok elbírálásába, így a több pontot elérők választhatnak elsőként úti célt a felkínált külföldi helyek közül.

– Hányadévtől lehet pályázni?

– Cseregyakorlatra az általános orvos szakosok közül harmadévtől hatodévig bárki pályázhat, de akár már másodévesek is jelentkezhetnek csere TDK programra, amely résztvevőjeként bekapcsolódhatnak egy külföldi egyetemen folyó kutatásba. Fontos megjegyezni, hogy

utóbbinak nem feltétele, hogy itthon az illető Tudományos Diákköri tag legyen.

A pályázatot úgy hirdetjük meg, hogy előre szólunk, melyik helyek akkreditáltak – ezeket el lehet fogadtatni itthon is. A kiutazás feltételét képi még az angol középfokú nyelvvizsga megléte, hisz' magának a jelentkezési folyamatnak a nyelve is az angol.

– **A külföldiek is bekapcsolódhatnak az egyesület munkájába?**

– A németek bevonása idéntől zajlik, az angol programosokét pedig már tavaly elkezdtük, és nagyon jó eredményeket értünk el. A kéttannyelvű iskolákba és nyelvtagozatos osztályokhoz ők is el tudnak menni órát tartani, és örömmel vesznek részt a Teddy Maci programokon is.

– **Nyilván mindenkit az érdekel a legjobban, hogy hová és pontosan mennyi magyar Forintért tud jelentkezni ebben a szemeszterben – a kérdés megválaszolásában a kimenő cseregyakorlatokért felelős koordinátor: *Vilmányi Gábor* segített ki.**

– 35.000 forintért biztosított a kiutazó szállása és napi egyszeri étkezése, vagy ennek „pocket-money” formájában történő megtérítése.

Az ideai szemesztertől kezdve újdonság továbbá, hogy bevezetésre került a Tagsági könyv, amelyben a POE tisztviselők vezetik majd a tagok pontjait (amennyiben az illető aktív tagja az egyesületnek).

– **Végezetül pedig jöjjön egy kis ízelítő a pályázható országokból, ezúton kívánunk sok szerencsét minden pályázónak.**

– Megéri jelentkezni, hiszen az ideai helyek között szerepel *Spanyolország, Olaszország, Lengyelország, Portugália, Belgium, Oroszország, Észtország, Bulgária, Csehország, Japán, Thaiföld, Nepál, Indonézia, Málta, Brazília, Izrael és Németország* is.

Fontos megemlítenünk az Elméleti Tömb első emeletén fellelhető irodát is, élén **Tomózer Anettel**, aki koordinálja és irányítja karunk külügyi kapcsolatait.

– **Kedves Anett, mesélj kérlek kicsit arról, hogyan is vezetett az utad a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán belül a Nemzetközi Kapcsolatok és Erasmus Irodához!**

– 2008-ban kezdtem el dolgozni az ÁOK-n, ahol is a *Pályázati Irodába* kerültem, és elkezdtem a kari külügyekkel és az *Erasmus* programmal foglalkozni. Ez akkoriban évi 4-5 hallgatót és maximum egy oktatót jelentett, így nekiláttam tudatosan keresni a lehetőségeket, hogy miképpen is lehetne ezeket a számokat növelni. 1-2 éven belül szerencsére eljutottunk oda, hogy mind a pályázatok, mind pedig az érdeklődők száma olyannyira megemelkedett, hogy választanom kellett a pályázatok világa és a külügyek között. Az utóbbit választottam, ekkor született meg maga az iroda.

– Tudnál egy körülbelüli számot mondani, hogy a ti közreműködésetekkel a tavalyi évben hányan utaztak külföldre?

– Megközelítőleg hatvanan.

– Hányadévesek pályázhatnak?

– Múlt hónapban beszéltem az *Ápolási Igazgatósággal* arról, hogy jó lenne bevenni a kötelező ápolástan gyakorlatot is, így akár már jövőre aktuálissá válhat az elsőévesek bevonása. Jelenleg a

harmad-, negyed- és ötödévesek pályázhatnak a nemzetközi nyári cseregyakorlatokra *Romániába, Szlovákiába, Ausztriába, Németországba, Oroszországba* és egy külön pályázat keretein belül a negyed- és ötödévesek *Japánba*.

– Az Erasmus kapcsán mennyiben változnak a pályázati feltételek?

– Minimum 60 napos – maximum 5 hónapos szakmai gyakorlatra pályázhatnak az ötödévesek, így hatodéven kint tölthetik a szigorló évük egy bizonyos részét. A dékáni vezetés már tavaly megfogalmazta és jelentősen támogatja azt is, hogy a jelenlegi negyedévesek is pályázhasanak ötödéves 1-2 szemeszternyi kint tartózkodásra. Ezt meg kell, hogy előzze a kiválasztott egyetem és a PTE kurrikulumának egyeztetése, így a külföldön töltött időszak nem jár fél-évvesztéssel. Lehet pályázni a környező országokba, egyre több a kapcsolatunk a lengyel egyetemekkel, és *Lengyelországot* különösen tudom ajánlani, hisz nagyon szeretik a magyar hallgatókat és az angol nyelvű programjukba könnyen be is tudnak csatlakozni a kiutazók. A márciusi kiírásban szerepelni fog például még *Németország, Ausztria, Csehország, Szlovénia és Horvátország* is. *Olaszország, Spanyolország és Franciaország* is elérhető, de mindig felhívom a hallgatók figyelmét, hogy itt elvárt a célország nyelvének középfokú ismerete is.

– A pályázatok elbírálásakor milyen szempontrendszerrel dolgoztok?

– A jelenlegi rendszer abból áll, hogy minden tanulmányokhoz kötődő tevékenységért arányosan tudjanak pontokat gyűjteni, és maximáltuk az egyes blokkokban elérhető pontszámot. A tanulmányi eredmény, tudományos munkásság, programszervezés, nyelvtudás, HuMSIRC (=POE) részvétel mind-mind beleszámítanak. A pályázati folyamat részét képezi a nyelvi alkalmassági vizsgálat is, legalább aktív középfokú angol/német nyelvtudást várunk el a pályázott országtól függően.

– Milyen terveitek vannak a jövőre nézve?

– Újdonság, hogy *Nagy-Britanniában* lesz jó néhány gyakorlati helyünk: szeptemberben elkezdjük az egyeztetéseket, és reméljük, hogy pár hónapon belül ezek beérhetnek. *Amerikával* is egyre több kapcsolatunk lesz a Nyugati-parton.

– Mikorra várhatóak a pályázati kiírások?

– Az Erasmusé mindig márciusban, a kari nemzetközi nyári cseregyakorlati helyeké pedig november elején.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM IDEGEN NYELVI KÖZPONT

Nyelvvizsgázni szeretnél? A legjobb helyen jársz!

A PTE hallgatóit kedvezményes vizsgadíjjal várjuk az ECL nyelvvizsgán.

A legközelebbi vizsgaalkalmak a következők:

2016. december 2. - A2, B1, C1 szint

2016. december 3. - B2 szint

Jelentkezési határidő: 2016. november 3. csütörtök

Választható vizsganyelvek: angol, német, francia, magyar, olasz, spanyol, román, lengyel, szlovák, szerb, orosz, bolgár, cseh, horvát, héber

A vizsgát megelőző héten 12 órás felkészítő tréninget tartunk közép szinten, angol és német nyelvből. A tréninggel kapcsolatos információkról e-mailben küldünk értesítést a vizsgára bejelentkezett hallgatóknak.

Bővebb információ: www.ecl.hu, ecl@inyt.pte.hu,
72/501-500/22102, 22133

A pécsi emlékek őre, avagy '56 egy orvostanhallgató szemszögéből

Akiből az emlékeket előcsalogattam: **dr. Buda József** CSc. emeritus professzor, azidejű zászlóalj tagja, '56-os **Diákszékesegyházi Társaság** tagja.

12 nap, ami megrengette a Világot

Már gyermekkoromban sokat hallgattam a repkedő és a semmibe-tűnő kifejezéseket „ötvenhatról”. 56 akkoriban csak egy szám volt számomra, se nem prím, se nem különleges tartalommal bíró, Nagypám mégis egész hosszú, komoly hangvételű elbeszéléseket szőtt köré.

Leveskanalazás, vagy fantáziámat szabadra engedve – csodásnak legkevésbé sem mondható – vízfestékes alkotásaim háttérzenéje Nagypám bársonyosan mély hangja volt, amelyre az évek múlásával kezdtem egyre kíváncsibban figyelni.

„Tudod, a 48-as tér, ahol most a jogi egyetem áll.” Na így már mindjárt más, hogy tudom hova kötni. Később szépen lassan teret nyertek az emlékek a fantáziámban, elhelyeztem a szereplőket, és nevet is kaptak lassacskán. Az előzményekről dióhéjban:

1949-től proletárdiktatúra uralkodott Magyarországon. Rákosi-féle önkényuralom alatt, a szovjet csapatok árnyékában nem túl pozitív hangvételű kifejezések nyertek teret kicsiny hazánkban. „Csengőfrász”, kitelepítések, internálások, az értelmiség megsemmisítése, az egyházak megtagadása és üldözése, kivégzések, bebörtönzések, kényszermunka, üzemek, gyárak államosítása, „padlások lesöprése” és még sorolhatnám.

1953: elhunyt Sztálin. A Magyar Országgyűlés törvényben örökítette meg „az emberiség vezetőjének halhatatlan emlékét”. Hruscsov, az új főtitkár a Szovjetunió Kommunista Pártja XX. Kongresszusán feltárja a személyi kultuszt, a sztálinizmus bűneit, ezennel elkerülhetőnek ítélik a harmadik világháborút.

1955: Hruscsov vezetésével a szovjet küldöttség közös nyilatkozatot ad ki Belgrádban a jó viszony helyreállításáról és az együttműködésről.

Felsőbb utasításra, az ősz folyamán Pécssett (is), az Egyetemi és Főiskolai Dolgozó Ifjúság Szövetsége (továbbiakban DISZ) megkezdte vizsgálatait a „politikailag káros, destruktív, osztályidegen elemek” ügyében. Azokat, akik jelenlétükkel és magatartásukkal az aktív és helyes politikai légkör kialakítását hátráltatták, fegyelmi eljárás keretei belül az ország összes egyeteméről, főiskolájáról azonnal kizárták, illetve megrovásban részesítették.

1956. március: Budapesten megkezdődtek a Petőfi Kör vitái a múlt bűneiről, illetve az aktuálpolitikai kérdésekről. Akkoriban alakult meg Pécssett is a vitafórum.

Június 28-án tüntetések és zavargások egész Lengyelországban. Rajk és a vele együtt

ártatlanul elítéltek és kivégzettek rehabilitációja, majd októberben újrateremtése.

Október 13-án Rákosi „gyógykezelésre” távozott a Szovjetunióba.

Október 16-án újra életre hívták a *Magyar Egyetemi és Főiskolai Egyesületek Szövetségét* (MEFESZ).

Október 20-án Budapesten a *Műszaki Egyetemen* megfogalmazták a hallgatói követeléseket, valamint tüntetést helyeztek kilátásba.

A dicsőséges 12 nap 1956. október 22-én kezdődött egy átlagosnak semmiképpen sem mondható hétfői napon. Pécssett, az orvoskollégiumban hamar szárnyra kapott a hír, mely szerint az egyetemi pártbizottság ülésére több hallgatót behívtak, és kiosztották a feladatokat a délután 3 órakor kezdődő Diákparlamentre. A hallgatóság körében felvetődött, hogy Pécssett is ildomos lenne megalapítani a MEFESZ-t és felolvasni egy memorandumot. Délután 3 órakor, az indián nyár aranypalástú ege alatt, az egyetem udvarán megkezdődött a Diákparlament, melyen az *Orvostudományi Egyetem*, a *Jogi Egyetem*, illetve a *Pedagógiai Főiskola* valamennyi hallgatója részt vett. **Debreczeni László** – akkor ötödéves orvostanhallgató, később tisztii főorvos – elnökölt a gyűlésen. Az első verbális rakéták az üdvözlés során kilövésre kerültek, ugyanis beszédét a megszokott „Eltársak” helyett ekképpen kezdte: „Kedves fiúk és lányok!”

A joghallgatók nyitották a sort 12 pontos követelésük felolvasásával, majd ezt követően az orvostanhallgatók követeléseit hangzatták el. Ezután hozzászólásra jelentkezett **Péter Karcsi**, harmadéves orvostanhallgató, aki felolvasta a III. évfolyam – részben általa írt – memorandumát, amely szókimondó kritikával bírálta a Rákosi-rendszer súlyos hibáit, visszaéléseit. Felszólalását döbbsent csend követte, majd pár pillanatra rá kitört az ováció. (Dr. Péter Károly az 1956-os forradalom és szabadságharc egyik pécsi vezetője, a rendszerváltás utáni közélet ismert pécsi személyisége, az 56-os Diákparlament Társaság alapító tagja, az „1956 Baranyában” című könyv írója, az 1956-os megemlékezések, konferenciák előadója, sokak szeretett Péter Karcsija.)

A felszólalások hatására a tagság kilépett a DISZ-ből és közfelkiáltással megalapították a MEFESZ-t. Mindezek közben az állami- és pártfunkcionáriusok egymást követve hagyták el a nagygyűlést.

Másnap a rádióból értesülhettek arról, hogy a belügyminiszter először megtiltotta, majd később mégis engedélyezte a Műegyetem által szervezett tüntetést. A tömeg a *Dózsa György* útra vonult és ledöntötték a Sztálin-szobrot. Este a rádió *Gerő Ernő* beszédét közvetítette, majd miután véget ért, a rádió elhallgatott. A szaggató csend után zenét sugároztak, melyből *Beethoven Egmont-nyitánya* a Szabadságharc egyik szimbolikájává avanszálódott. A Rádió épületénél rálóttek a tömegre, véres konfliktus alakult ki a tüntetők és a fegyveres erők között.

A Pécsi Orvostudományi Egyetem dékánhelyettese, **Cholnoky László** professzor úr oktatási szünetet rendelt el.

Harmadnapon, szerdán rádióközleményből tudomást szereztek arról, hogy *Nagy Imre* lett a miniszterelnök. A következő közlemény már statáriumot zengett, amely a beolvasástól kezdve érvénybe is lépett. A kormány kérésének eleget téve a szovjet alakulatok részt vettek a rend helyreállításában.

Reggel 7 óra, orvoskollégium. Cholnoky és **Kerpel** professzor úr óva intették a diákokat mindennemű meggondolatlan cselekedettől. A kollégium ettől kezdve „lezárt intézménynek” számított, ám diákok az ablakon kitekintve láthatták a szemközti épületeken hemzsegő ÁVH-sokat, felfegyverzett rendfenntartókat a 48-as tér

túlfeloldalán. A kezdeti lelkesedés, a sejtek mélyén tomboló szabadság-és igazságvágy azonban nem hagyott alább a fenyegető díszlet ellenére sem.

Csütörtökön Gerőt leváltották és *Kádár János* lett a párt első titkára. *Bradács ÁVH* parancsnok és Nemes megyei rendőrfőkapitány megjelentek a kollégiumban azzal a javaslatnak semmiképpen sem titulálható felkéréssel, miszerint egy egyetemista és egy munkás segítse egy katona, illetve egy rendőr járőrözését az utcákon. Tolongásnak nyoma sem volt a jelentkezők között, majd egy akkor ötödéves hallgató felkiáltott: „*Gyilkosokkal nem vállalunk közösséget!*” A kinyilatkoztatást egyhangú egyetértés követte, a tömeg leszavazta a felvetést. Később a hallgatók elhagyták a kollégiumot, a 48-as téren gyülekeztek, majd a *Kossuth-térre* vonultak. Útközben gyakran csendült fel a gyakran skandált mondat: „*Akármilyen kedves vendég, 10 év után untig elég, ruszlik haza!*”

A dagály erejével duzzadó tömegben feltűnt a „lyukas-zászló” is. A *Széchenyi-téren* megkezdődött a középületekre felhelyezett vörös csillagok leverése.

Pénteken reggel a *Sopiana Gépgyárból* olajos, bőrkötényes munkások érkeztek a kollégiumba robusztus kalapácsokkal a kezükben - a statárium ellenére. Listájukon kérdések, amelyek megválaszolását nem halogathatták, így feltették a hallgatóságnak:

- Kik azok a MEFESZ vezetők, akiket letartóztattak?
- Igaz-e, hogy a MEFESZ forradalmi bizottmánnyá alakult?
- Megsérült-e valaki az éjszaka, vagy a reggel folyamán a hallgatók közül?
- Irányította-e a felkelőket a MEFESZ?
- Használta-e fegyverét a belső karhatalom a MEFESZ tagjai ellen?

Miután megnyugtató és kielégítő válaszokat kaptak, mely szerint ezek csak rémhírek, békében visszaballagtak a munkahelyükre.

Vasárnap, október 28-án Nagy Imre a rádióbeszédében elrendelte az általános és azonnali tűzszünetet, tájékoztatta a magyar népet, miszerint a kormány megállapodott a szovjet kormánnyal a szovjet csapatok Budapestről való kivonulásáról. Bejelentette az *Államvédelmi hatóság (ÁVH)* megszüntetését, melyen felbuzdulva az orvoskollégiumban megalakult az „*Orvosegyetemi Zászlóalj*”, melynek parancsnoka **Rozsos István**, szigorló orvostanhallgató lett.

Másnap megkezdték kivonulásukat Budapestről a szovjet csapatok, eleget téve a felszólításnak és paktumnak. Péccsett a *Forradalmi Katonatanács* utasítására a rendőrség ellátta fegyverekkel a már megalakult egyetemi zászlóaljakat. (Fegyvereik: II. világháborús puska – szóhasználatukban „dióverő”, karabély és pisztoly. Feladatuk a „konzervált, zsíros” fegyverek megtisztítása, használhatóvá tétele volt. Mindez nem okozott különösebb gondot, mert a szorgalmi időszakban a honvédelmi oktatás keretein belül megtanulták, miképpen kell alkalmazni a fegyvereket.) Október 30.-ától a rádió *Szabad Kossuth-*, illetve *Szabad Petőfi Rádió* néven sugárzott. Nagy Imre rádióbeszédében az elvárt és megszokott „elvtársak” helyett „Magyar Testvéreim! Hazafiak, hazánk hű polgárai”, valamint „Magyar testvéreim, munkások, parasztok” megszólítások nyertek teret. A *Dunántúli Napló* Kossuth-címerrel jelent meg.

A pécsi egyetemisták 10 teherautónyi élelmiszert gyűjtöttek össze, amit Budapestre szállítottak a szabadságharcosok segítségére.

November 3-án megkezdődött a magyar és szovjet katonai bizottságok tárgyalása, a szovjet csapatok kivonásáról. A megállapodás szerint az idegen haderő 1957. január 15-ig elhagyja az ország területét. *Malinyin* tábornok a tárgyalás végén meghívta a magyar delegációt a szovjet parancsnokságra a megbeszélés lezárása és az okmányok

aláírása céljából. Késő este azonban *Szerov* tábornok, a szovjet állambizottság vezetője letartóztatta a magyar katonai tárgyaló küldöttséget.

Hruscsov kiadta a parancsot a „magyarországi ellenforradalom” leverésére és az ország megszállására. *Csikor* alezredes felmérte a helyzetet, miszerint minden ellenállás reménytelen, ezért éjjel után visszavonták a hallgatókat a kollégiumba azzal az indokkal, hogy nem várható támadás, pihenjenek le. Amennyiben a helyzet úgy kívánja, riasztanak és elfoglalhatják a helyüket. A diákok lepihentek, ám, mint utólag kiderült a jogász, pedfős (pedagógiai főiskola), valamint a bányász zászlóalj egyes részlegeihez nem érkezett meg a visszavonulási parancs.

November 4-én, vasárnap Pécssett a szovjet páncélosok elkezdtek megszállni a várost. A kollégiumot, ahol éppen nyugodtan, támadást nem remélve aludtak a diákok, a tankok körberkerítették. Rozsos Pista és Péter Karcsi lementek a bejárati kapun belül elhelyezkedő előtérbe – ahova nem mellesleg az egyik ágyú csöve irányult –, hogy tárgyaljanak a parancsnokkal. Közben a szovjet katonák mindkettejükre fegyvert fogtak. *Kornyusin* kijelentette: „Önöket az imperialisták és a horthysta katonatisztek félrevezették. Ahelyett, hogy tanultak volna, fegyvert fogtak a rendszerre. Ha az utolsó szálig le nem rakják a fegyvereiket, vagy közben egyetlen puskalövés is eldördül, én minden fegyveremmel ezerszeresen viszonzni fogom!”

A tolmács, szovjet egyenruhában, az a magyar főhadnagy volt, aki előző nap még a mi oldalunkon állt. Ezalatt a kollégium folyosóit is elfoglalták az állig felfegyverzett szovjet katonák. **Stefi bácsi**, a kollégium portása futott végig a folyosókon kolompot lengetve és közben azt kiáltva: „Uraim, vége a forradalomnak, fáradjanak le az ebédlőbe!” Bódultan estek ki a hallgatók a szobákból, és kénytelenek voltak szembesülni a szomorú ténnyel. A tank, amely eddig elfoglalta a bejáratot, most hátrátolatott, hogy a diákok kitudjanak menni a kapun és lerakhassák a fegyvereiket, lőszerüket, miközben éles géppisztolyokat szegeztek rájuk. Az adott lelkiállapotukra talán nincsenek is szavak. A félelem keserű egyvelege a csalódottsággal hamar behálózta a fiatalok lelkét.

A fegyverletétel után *Kornyusin* kijelentette, ő a feladatát elvégezte, mindenki távozhat, ahová csak tud. Délelőtt már magyarok tartottak házkutatást a kollégiumban. Délutánra csökkent a feszültség, a diákok kimerészkedtek az utcára. A tankokból kijöttek a katonák is, és bámészkodva kérdezték a magyaroktól, meg tudják-e mutatni, merre van a kanális. A mi fiaink legalább ugyanakkora szemekkel reflektáltak, ugyanis nem értették, miféle csatornát kereshetnek itt. Az egyik szovjet kiskatona elmondta, nekik az a parancs érkezett, hogy A *Szuezi-csatornához* kell kivonulniuk az imperialisták ellen.

November 5-én a jogász és pedfős zászlóalj egy része, valamint a hozzájuk lelkesen csatlakozó bányász zászlóalj felvonult a *Mecsekre*, hogy felvegyék a szovjetekkel szembeni ellenállást. A csatazaj még a városban is hallható volt. Különböző utakon még mások is csatlakoztak a felkelőkhöz, akiket az emlékezet **Mecseki Láthatatlanok**-ként őriz. A mecseki ellenállás megközelítőleg 2 hétig tartott, ahol a magyarok Dávidként küzdöttek a Góliát szovjet páncélosokkal szemben.

Emlékezünk a jubileumi 60. évfordulón...

Kiss Dénes: Velünk, vagy ellenünk

Dönts el magyar, mondd ki a szót!
Itt visszalépni nem lehet!
Az ifjúság acél-szíve
a forróságtól megreped!-
Dönts el magyar, dönts el diák,
és fonjunk lánccá a kezünk!
Dönts el, ki élsz itt e honban
velünk jössz-e? Vagy ellenünk?

Ébredj magyar! Ma aludni
gyalázat! Vakondok szerep!
Jöjj el közénk égő szívvel
s emeld fel büszkén a fejed!
Birka-fejjel gyávák járnak!
Napra - néző a mi szemünk!
Ne várj tovább! Ma határozz!
Velünk jössz-e? Vagy ellenünk?

Felgyújtottuk a szíveinket,
szemünkben villámfény lobog,
hozzátok szólunk fásult falvak,
ébredő magyar városok!
Mi lettünk ma a vérkeringés,
új indulókat ver szívünk.
Tudni akarjuk, még ma! Tudni!
Ki van velünk és ellenünk?

Utódai a mártíroknak-
mi döntsük el a holnapunk!
Bitófák nőnek virágok közt,
ha nem merünk, ha hallgatunk!-
Kíégetik a lelkeinket,
férges marják az életünk!
Holnap késő már! Ma kiáltson:
Ki van velünk és ellenünk!

(1956. október 24.)

Írta: Buda Ágnes

Cataracta fotókiállítás

– Interjú Hajdú D. Andrással

Szeptember 15-én nyílt meg **Hajdú D. András** fotográfus **Cataracta** című kiállítása a **Zsolnay Negyed**-béli **Kemence galériában**. A gyönyörű, de egyben megrendítő fotók **dr. Hardi Richárd** szemorvos és szerzetes **Kongói Demokratikus Köztársaságban** végzett munkáját mutatják be egy – a szürkehályog miatt három éve mindkét szemére vak – hétéves kislány, **Mbedji** történetén keresztül. **Andrással a megnyitót követő reggelen beszélgettünk.**

– Miért pont dr. Hardi Richárd Afrikában végzett munkáját választottad a fotósorozat témájául?

– Afrika teljesen véletlen volt. Engem általában a történetek fognak meg – ezért az izgalmas témáért a világon bárhová, akár **Kínába** is elmentem volna. Persze az is érdekes volt, hogy egy olyan kontinensre juthattam el, ahol addig még nem jártam.

– Honnan hallottál először Richárd doktor tevékenységéről?

– Anno az **Origónál** dolgoztam együtt **Fabók Bálint** újságíróval; először ő találta meg Richárd doktor történetét. Egy nyertes ösztöndíjjal jutott el **Kinshasába**, és egy nagyon jó interjút írt a doktor kalandos életéről. Én már Bálint kiutazása előtt tudtam, hogy szeretnék vele menni, de – fotós szemszögből – annak semmi értelme nem lett volna, hogy egy kávézóban fotózzom a doktor urat. Egyébként pedig pénzt se tudtam szerezni az útra. Itthon Bálint csak támogatni tudott: úgy gondolta, Richárd doktor érdekes karakter; hitelesnek tűnik és nagyon hasonlít rám, jól megértenénk egymást. Ezután vettem fel a kapcsolatot Richárddal, majd a magyarországi találkozásunkkor egyeztünk meg abban, hogy mehetek, amint összeszedem az útra a pénzt. Kicsivel később egy horvátországi nyaralásról hazafelé jövet e-mailben értesültem egy pályázatról – aminek két nappal azelőtt járt le a határideje. Azonnal felhívtam az – egyébként gazdasági újságíróknak szóló – pályázat kiíróit,

és megpróbáltam meggyőzni őket arról, hogy rossz embereket akarnak kivinni Kongóba; hiszen én itt vagyok, menni akarok, tudom, mit akarok csinálni, és ez fontos dolog, csak pénz kell hozzá. *(nevet)* Akkor azt mondták, írjam meg a pályázatot, majd elolvassák és megfontolják. Egy hét múlva behívtak elbeszélgetésre; kifizették a repülőjegyet és megígérték, hogy amiben tudnak, segítenek. Ezzel már megvolt az első alapkö az úthoz.

– Hogyan készültél a kint töltendő két hónapra? Tudtad, hogy milyen körülmények fognak várni, mit vigyél magaddal?

– A Richárdnak írott levelemben rengeteg kérdést tettem fel: milyen faktorú naptejet vigyek, van-e javallott krém moszkítók ellen, melyik gyógyszer szerezzem be, hosszú- vagy rövidujjú pólót vegyek, milyenek a csatlakozók, töltési lehetőségek, stb. A válasz körülbelül annyi volt, hogy ne bakancsot hozzál, a maláriagyógyszerből ezt vagy azt, egyébként meg gyere, majd megoldjuk. Szóval két kérdésre kaptam választ, és ettől agybajt kaptam. *(nevet)* Erre egyébként tényleg nem lehet felkészülni, nagyon sok esetben rögtönöznünk kellett.

– Richárd doktor a fővárosban dolgozik?

– Nem; a főváros Kinshasha, neki pedig **Mbuji-Mayiban** van egy klinikája. Ez elvileg egy nagyváros, ami lélekszámát tekintve akkora, mint **Budapest**; igazából viszont – egy-két emeletes házat leszámítva – falusi viszonyok

között él itt kétfélmillió ember. Innen Richárd csillagtúra-szerűen megy ki a különböző településekre; én is egy ilyen kitelepülésre mentem el vele **Kole**-be. Így olyan helyekre is eljut, ahol az emberek egyébként nem részesülnének megfelelő ellátásban, hiszen a megye körülbelül akkora, mint **Magyarország**. De nemcsak a távolságok, az útviszonyok is szörnyűek. Vannak olyan helyek, ahová a doktor kisrepülővel jár dolgozni, mert máshogy nem lehet odajutni – illetve lehet, másfél hónap alatt...

Kole 30-40 ezer fős város, és körülbelül 15-20 négyzetkilométeren terül el. Elsétálni a város egyik feléből a másikba két óráig tartott. Ilyenkor azért felmerül az emberben, hogy például mi van, ha szülnöd kell, de a város túloldalán laksz? Nos, reggel felültetnek egy biciklire, és vajúdás közben áttolnak. Na és ha egy kis faluban laksz 43 km-re? Vagy, ha hamarabb jön a baba? Vagy problémás a szülés? Láttam egy-két megrázó dolgot is, ott voltam például egy császármetszésnél, ami nem sikerült. Ilyenkor kezdted értékelni, hogy ha felhívod a 112-t, legkésőbb 15 percen belül megérkezik a mentő.

– Szerinted mennyire megoldható, hogy a műtéteket steril körülmények között végezzék?

– Nagyjából semennyire. Az egyik képmen rajta van a sterilizáló eszköz; tulajdonképpen egy kukta a kórház udvarán, alatta parázssal. Pont az ottlétem alatt derült ki, hogy az egyik asszisztens nem tudja a különbséget a nyomás és a hőmérséklet között – szóval sterilizálás közben rossz számsort nézett... A műszerekre nyilván nagyon oda kell figyelni, azokat Richárd mindig rendszeresen ellenőrzi is. Nekem is be kellett öltöznöm orvosi ruhákba, de tisztaság nem nagyon volt. Megérkezéskor kaptak az ottani kórháztól két rendelőt, egy előteret meg egy műtőt – amit aztán három napon keresztül takarítottak. Olyan volt, mintha egy raktárt kéne kipucolni és alkalmassá tenni arra, hogy műtsenek benne. Amennyire tudták, megcsinálták, de az nagyon messze volt a steril körülményektől. Richárd az izolálást, fertőtlenítést nagyon korrektül, a körülményekhez képest tökéletesen megcsinálta; kínosan ügyelt arra,

hogy minden rendben legyen. 140 műtéten voltam ott, ezek után csak egy-két esetben fordult elő bevérzés, de az sem sterilitás-probléma miatt.

– Az asszisztensek helyi lakosok, vagy Richárd doktor visz magával segítőkét?

– Richárd nagy csapattal dolgozik; a képeken is láthatod, mennyien vannak a műtőben. Négy ember segített neki, plusz a kórház is adott egy-egy embert bizonyos munkafolyamatokhoz: kell valaki, aki fogadja a betegeket és felveszi az adataikat; van, aki az altatásos előkészítést intézi; valakinek pedig át is kell tolni a páciens-t a műtőbe. Richárd folyamatosan a műtőben van legalább három emberrel együtt.

– Számodra mennyire volt megerőltető 140 műtéten részt venni, illetve közben fotókat készíteni?

– Nem voltam bent végig az összes műtéten – inkább úgy fogalmaznék, hogy egész nap ott lebzseltem. Embereket akartam látni, alanyokat, szituációkat. Én fotóriporter vagyok, ami azt jelenti, hogy nagyon gyorsan össze tudok rakni egy anyagot – ha kell, akár három óra alatt – de azt, hogy meglegyen a megfelelő szituáció, beállítás vagy fényviszony, ki kell várni. Engem a műtő monotonitása fárasztott le: két héten keresztül reggel nyolctól kezdve csak azt néztem, hogy sorjáznak egymás után a betegek. Négy és fél négyzetméteren szorongtunk az emberekkel és a műszerekkel; iszonyatosan limitáltak voltak a lehetőségeim. Ha viszont adódott egy érdekes szitu, mondjuk érkezett egy albinó testvérpár, akkor az kezdett el érdekelni, hogy kik ők és honnan jöttek; ekkor három órára eltűntem a kórházból, mert tudni akartam, hol élnek még albinók. Az afrikai országokban teljesen más kultúrája van annak, hogyan viszonyulnak hozzájuk; érdekelt, hogy vajon lehet-e ebből valami izgalmasat összehozni. Amikor kiderült, hogy nem tudok mit kezdeni a témával, visszamentem a kórházba, és megint lebzseltem. Egyébként jellemzően semmi nem úgy, és nem akkor történt, ahogyan terveztem. A tolmácsolással is volt egy kisebb konfliktusunk a késései miatt, de muszáj volt belemennem, mert nélküle nem tudtam kérdezni és dolgozni egy olyan nyelvterületen,

ahol senki nem beszél semmit a helyi törzsi nyelven kívül.

– Milyen nyelven beszélnek pontosan?

– Nagyon sok nyelvet használnak. Kole-ig legalább két nyelvterületen átutaztunk; az ottani nyelvet a Mbuji-Mayiból velünk érkező segítők sem értették. Richárd egyébként anyanyelvi szinten beszél franciául, de az idősebb generáció nem; így sokszor volt szükség tolmácsra.

– A látott egyéni történetek közül melyik fogott meg a leginkább?

– Nyilván Mbedji története: ő 70 km-ről érkezett a családjával. Mivel az apuka otthagya őket, a nagymama hozta a vak kislányt, az anyuka pedig a két év körüli kistestvérét. Magukkal hozták a teljes motyójukat is, meg egy nagy marmonkannányi vizet, hiszen útközben nem lehet vizet venni. Három nap gyaloglás után négy napot töltöttek Kole-ben egy kölcsönkapott kalyibában, ahol egy kétszemélyes priccsen összekucorodva aludtak. Láttam, hogy mennyi pénzük van, hogy mit esznek; teljesen szürreális volt, hogy ilyen körülmények között lehet élni. Lehet, hogy rossz a hasonlat, de elég sokat dolgozom különböző szegénytelepeken – de ezek a telepek nagyon messze vannak például Mbedji családjának életszínvonalától. Fotós szempontból nyilván az lett volna a legérdekesebb, ha végigkísérem őket az útjukon, de persze ezt nem lehetett kivitelezni. Nem tudtam azt mondani Richárdnak, hogy én most egy hétre elmegyek valahová, aztán majd vigyetek haza, mert nincs kedvem nekem is két hétig gyalogolni (nevet). Egyébként is, hol izsom? Mit? Útközben nincs benzinkút, vagy pihenőhely, ahol forrás csörgedezik. Meg hát amilyen kigyókkal beállítottak néha...

– Kigyókkal?

– Richárd kigyókat boncolt, mert keresett egy bizonyos fajta parazitát; a helyiek pedig – a fardozásért kapott pénzért cserébe – orrszarvú viperától kezdve mindenféle mókás állatot hoztak be. Ezek után már nem volt akkora kedvem elmenni egy hétre a dzsungelbe a pitonok közé.

Skorpiót is csaptam le az ágyam alatt; nekem ennyi pont elég volt az izgalmakból.

– Mi volt a célod Mbenji történetének kiemelésével?

– A megnyitón is meséltem, hogy én alapvetően intim sztorikat dolgozok föl; muszáj, hogy arca legyen a történeteknek. Ez egy fura példa, de ha azt olvasod az újságban, hogy **Pakisztánban** tizenhét ember halt meg egy bombarobbanásban, akkor csak lapozol egyet, és majszolod tovább a croissant-odat. De, ha hitelesen meg tudom mutatni például ennek a vak kislánynak a történetét, akkor szinte lefagysz a látottaktól: olyan, mintha ismernéd őt, hiszen láttad az arcát, belenéztél a szemébe. Nem is kell, hogy valamilyen tragédia legyen a háttérben: itt volt tegnap a megnyitón az a György-telepi postás, akiről szintén készítettem egy fotóriportot. Csak gondolj bele, hogy ő is egyvalaki közülünk itt, Pécsen – nem feltétlenül kell elmenni Afrikáig. Csináltam már általános riportot is, például a nagybányai szegénytelepről **Romániában**, de ott is volt három szereplő, akiknek bemehettem a lakásába, beleláttam a hűtőszekrényébe és elmentem velük a szeméttelre kaját keresni, mert ez a napi rutin. Látni akartam, hogy az illető hova jár suliba, megnézni, hogy mit jelent a szegregált iskola. Tényleg az van, hogy a tetőtérben lévő osztály csak cigány, a lenti pedig csak fehér gyerekekből áll?

– Tegnap este is említetted, hogy mindig a hitelességre törekszel.

– Mondok egy példát: csináltam egy anyagot a **Nyíregyháza** és vidéke és **Svájc** közötti prostitúcióról két újságíró lánnyal. Az alanyunk esetében borzasztóan izgatott az, hogy megnézhesük belülről, hogyan működik a család dinamikája. Mit jelent – akár a gyerekek szempontjából –, hogy a pasid fél éve a futtatód? Milyen egy kicsi, világtól elzárt faluban lakni úgy, hogy a nagymamához eljutni is problémát jelent? Alapvetés volt, hogy az illetőnek ezért nem fogunk fizetni, már csak etikai okokból sem. Van az a pénz, amiért én is eljátszok neked bármit, hogy izgalmasabb vagy extrémebb

dolgokat tudj megmutatni, de az már nem az igazi történet. Csak az tesz validdá és hitelessé, ha nem kamuzol.

– Milyen jövőt tervezel a kiállításnak?

– Pécsre egyenesen a tatabányai kórház faláról érkeztek, egy hónap múlva pedig **Leuwenben** lesznek kiállítva a képek – egy belga fotós munkáival együtt – az egyik ottani kórházban, a Richárd munkáját támogató alapítvány szervezésében. Ebben pont az a jó, hogy közvetlenül az érintettekhez, akár a szemészeti ügyeleten vizsgáló emberekhez juthat el a történet.

– Min dolgozol most, van valami nagyszabású terved?

– Szerencsém van, 5-6 hónapon belül utazom **Kenyába**; ha lesz rá erőm, lehet, hogy átmegyek majd Kongóba is. Lassan kellene egy nagyobb témát választanom, mert már nagyon unatkozom (nevet); szerintem a közmunkával fogok foglalkozni, mert meghatározza a mindennapjainkat. Nagyon sok embert érint, és egy fura határmezsgyének érzem: rengeteg furcsaság és visszásság köthető hozzá. Valamiért azt érzem, ezt a világot jól ismerem; ismerem ezeket az embereket, a problémáikat, gondjaikat, és érdekel is maga a jelenség. Most is – mert egy kis faluban építkezünk – látom, hogy mit csinálnak az ott élő emberek mindennap. Messziről meg tudod mondani, hogy ki közmunkás és ki nem, hogy milyen relációk vannak köztük; szurreális az egész. Egyszer megfogalmazta nekem az egyikőjük: „ahhoz túl sok pénzt kapunk, hogy éhen döggöljünk” – ez a mondat belém égett. Egyébként az egészségügyben is van egy-két fura tapasztalatom és élményem; ezt a témát is tolom magam előtt, emésztgetem, próbálok megtalálni a megfelelő megközelítési módot. Azon gondolkodtam, milyen lenne egy teljes évet végigkísérni valakivel; de ez csak úgy lenne reprezentatív, ha több embert is bevonnék a munkába. Három-négy alannyal parallel dolgozni viszont rengeteg energiát emészt fel. Nehéz úgy megtalálni az embereket, hogy a történetük reprezentatív és érdekes legyen, tudjunk kapcsolódni hozzá, és engem is érdekeljen.

Ráadásul a legtöbben nem tudnak hozzászokni ahhoz az intenzitáshoz, amit egy fotós folyamatos jelenléte jelent – akár intim szituációkban is. Ezért jó mondjuk Richárddal vagy a györgy-telepi postással együtt dolgozni, mert az ő viselkedésüket semmilyen értelemben nem befolyásolja egy fényképezőgép jelenléte.

– Te megengednél egy fotóriporternek, hogy dokumentálja az életedet?

– Én is gondolkodtam már ezen. Szerintem rólam egy – fotós szemmel – nagyon jó anyagot lehetne készíteni, mert sok látványos dolgot csinállok: gyerekeim vannak, egy paplakban lakom – éppen albérletváltás után, dobozok között –, ahol vízszigetelünk, így esténként úgy nézek ki, mintha szurokba estem volna. Főiskolán tanítok, kiállítás megnyitókra járok. Szinte látom magam előtt a képet magamról, ahogy tegnapelőtt este éjfélkor egy fejpánttal a fejemen darázfészket irtottam, és – hogy nehogy megcsípjenek – teljesen bebugyolálva rohángásztam. Képileg zseniális; egy örült, szurreális mese, mintha Dalí rajzolta volna. De a diákjaim nagy részét azért nem engedném be ebbe, mert ez a típusú fotózás nem egy technikai sport; csak azért, mert jól fotózható az életem, teljesen fölösleges lenne velem dolgozni – ha őket nem érdekli, akkor engem is csak irritálna a jelenlétük. Csak olyan embert engednék be a privát szférámba, aki érzékeny ezekre a dolgokra és akit érdekel az életem. Meg tudom mondani a környezetemből azt a három embert, akikre kíváncsi lennék fényképezőgéppel a kezükben – mert róluk tudom, hogy elég érzékenyek ahhoz, hogy a végeredmény ne egy paródia legyen.

– Köszönöm szépen a beszélgetést; további izgalmas, örömteli munkát kívánok!

/Fotó:

Hajdú D. András
Klemencsics Antal
Tóth László/

/Írta: Szabó Dorottya/

GYTK – Langer András

Egyetemünkön nemrég jelentős változás történt a gyógyszerész-képzésben: a gyógyszerész szak a közelmúltban önálló karrá alakult. A karosodással kapcsolatban felmerülő kérdéseinkre *Langer András*, a *Gyógyszerésztudományi Kar HÖK elnöke* válaszolt.

– Hogy jutott el a gyógyszerész szak a karosodásig? Mi indokolta ezt a lépést?

– A gyógyszerész szak karosodásra való törekvése már évekkel ezelőtt elkezdődött a szak vezetőségének részéről, és 2015 végére ért el odáig, hogy a többi képzőhelyhez hasonlóan **Pécsen** is létrejöhessen a Gyógyszerésztudományi Kar. Bár a gyógyszerész képzés sok ponton egyezik az orvos képzéssel, vannak igen komoly különbségek is, ezért nagyon nehéz mindkét szaknak kedvező egységes szabályokat hozni. A karosodás leveszi a terhet az **ÁOK** vezetés válláról, hogy egy tízszeres kisebbségben lévő szak hallgatóihoz kelljen alkalmazkodnia, és megadja nekünk azt a lehetőséget, hogy a saját ügyeinkről teljes mértékben mi döntsünk, valamint az önálló Hallgatói Önkormányzat révén több időnk jut a hallgatókra is.

– Milyen pozitívumait és negatívumait tapasztaltad a karosodásnak?

– Természetesen a változás eleinte nagyon szokatlan volt (sőt, sokak számára még mindig az), de idővel egyre természetesebbé válik majd. Nem tudok teljesen elfogulatlanul nyilatkozni, de egyelőre csak pozitívumait tapasztalom a karosodásnak... Kivéve persze a ránk eső rengeteg plusz munkát (*nevet*). Pár hallgatónk aggódott korábban, hogy esetleg így kimaradnak az eddig megszokott ÁOK-s rendezvényekből, – természetesen ez nem így történt. Az ÁOK HÖK-kel egyetértésben az eddigi közös rendezvényeinket (**EFeN**, gólyatábor, gólyabál, stb.) együtt, immár két kari rendezvényként tartottuk az elmúlt fél évben, és a jövőben is így tervezzük folytatni. Hogy ki profitál ebből? Véleményem szerint mindenki. Az orvosok szemszögéből komoly változás nem történt, viszont a gyógyszerészek a saját hallgatói önkormányzatnak köszönhetően sokkal személyesebb érdekképviselőként részesülnek, valamint az eddig megszokott programok mellett új és kibővített saját kari programokon is részt vehetnek.

– Milyen hatással van a karosodás az orvosi-gyógyszerész viszonyra?

– Az ÁOK-ra, mint idősebb, nagyobb testvérré tekintek, és remélem az orvos-, fogorvos- és gyógyszerészhallgatók ugyanígy testvérként tekintenek egymásra továbbra is. Bízom az eddigi jó kapcsolat töretlenségében, hiszen, bár újabban külön kar vagyunk, mégis mind a POTE örökségét visszük tovább közösen, külön-külön ápolva saját kari hagyományainkat.

Írta: Mátyus Emese/

A Világörökségek nyomában XXX. Szigetről szigetre a Föld körül, 4. rész – Fiji, Hawaii, San Francisco

Még 2014 nyarán volt szerencsénk körbeutazni a Földet. Ennek során jártunk a Maldív-szigeteken, Indonéziában, Ausztráliában és Új-Zélandon. A 64 napos utazás utolsó hetei következtek ezután a Föld túlsó oldalán. Az eddigi élménybeszámolókbán Új-Zélandig jutottunk el, most innen folytatjuk az út leírását.

FIJI-SZIGETEK. Új-Zéland fővárosából, Aucklandből a Fiji Airways légitársasággal repültünk Nadiba, ez Fiji egyik nagyvárosa (fővárosa Suva). A sziget 2000 km-re helyezkedik el Új-Zélandtól, Tonga és Vanuatu között. Kevesebb, mint egymillió szigetlakó él a szigeteken. A repülőtéren felvettük a (már előre lefoglalt) bérelt autót, és megpróbáltuk megtalálni a tengerparti szállodánkat. Nem városokban szerettünk volna lakni, hanem a sziget természeti szépségeinek felfedezésével akartuk tölteni a három napot. Az autó jobb-kormányos, minden fordítva működik, mint ahogy itthon megszoktuk. A szálloda 30 km-re volt a reptértől, többszöri eltévedés után találtuk meg. A helyiek között szokás, hogy különösen az idegeneket (külföldieket) nagyon hangos és váratlan „Bula” kiáltással köszöntik. Szerintük ez kedves és nagyon helyi szokás. Mi ezt nem tudtuk. A szálloda parkjának bejáratánál álló két portás tisztelte ősei szokását, és köszöntöttek minket. Az ijedség kiváltotta szívinfarktus közeli állapot elmultával mi egy szerényebb „Bula”-t adtunk nekik.

A szálloda csodaszép volt, a szobánk szintén. A pálmás parkban medencék és éttermek sokasága várt minket. Egyiket sem használtuk, inkább a tengerben fürödtünk, a helyi éttermi árakat pedig nem tudtuk megfizetni. A büféreggeli a tengerparton volt, napsütésben, a tenger hullámainak hangjával. Kihasználva a

„saját” autót, felfedezőútra indultunk, megnéztük a legközelebbi várost (Sigatoga), annak piacát, és elmentünk fodrászhoz. Nagy nehezen megbeszéltük, hogy milyen haját szeretnénk, többé-kevésbé sikerült is a fodrásznak ezt teljesítenie. Közben azért belerázódtunk a szokásokba, már előre köszöntünk mindenkinek, ha akarta, ha nem. Ezért estére kicsit berekedtünk.

A sziget tengerparti útja nagyon sok szabad strandot, fürdési lehetőséget biztosított. A legszebb helyeken mi is leparkoltunk, és volt, hogy csak ámultunk a víz és part szépségén, a rengetegféle színeken, a pálmafák sokféleségén, és eszünkbe jutott, hogy ilyeneket utazási prospektusokban sem láthattunk. Egy kis ajándékboltban vásároltunk apróságokat (teát, kávét, faszobrokat). A három nap hamar elszállt, de örültünk, hogy újra a nyárban vagyunk, kihasználtuk a jó időjárást, pihentünk, fürödtünk és sokat köszöntünk a helyieknek.

2014. augusztus 19-én (kedden) este visszaautóztunk a nadi-i repülőtérré (útközben hindu templomokat látogattunk meg), leadtuk az autót és vártuk a repülő indulását. Életem legkülönösebb repülőútja következett, a legkülönösebb útvonalon.

A repülőgép Fijiről Hawaiira repült. Ez kb. 5500 km-es táv. Azonban útközben volt egy leszállásunk a Kiribati Köztársaságban (Karácsony-szigetek), a Csendes-óceán közepén egy korallszigetektől álló országban. Nadiról kedden, 23 órakor szálltunk fel, hajnalban

Fuji-szigetek – tengerpart

Hawaii Island – Helyi gyümölcsök

landoltunk Kiribatit, majd rövid idő múlva indultunk tovább Honoluluba. A Hawaii-szigetek fővárosában délelőtt 10.50-kor landoltunk, de szintén kedden! Tehát korábban szálltunk le, mint ahogy felszálltunk, hiszen menet közben átléptük a dátumválasztó vonalat, és 48 órán keresztül volt kedd. Erre nagyon oda kellett figyelnem, mikor szerveztem az utat. Kiribati repülőterének kifutópályája egy korallszigetet foglal el. Voltak le- és felszálló utasok, nekünk is ki kellett szállni a gépből, és egy tornaterem öltözőjéhez hasonló helyen (ott úgy nevezik, hogy váróterem) kellett tartózkodnunk. A lakosság nagy részét sajnos már el kellett költöztetni a szomszédos országokba, mert a felmelegedés miatt a korallszigetek nemsokára víz alá fognak kerülni.

HAWAII, O'HAU, HONOLULU. A reptérről (ami majdnem 40 percre van a központtól) busszal jutottunk el a szállásunkig. A város leghíresebb része a *Waikiki* strand és városrész, mi is itt szálltunk meg. Az időzónák átlépése miatti bioritmus felborulás okozta fejfájást, szédülést a tengerparton kúráltuk ki, pihenés közben. Jó kajákat nem nagyon találtunk (az USA-ban vagyunk...), be kellett érnünk a gyorséttermek ajánlataival, viszont gyümölcsöt ehattunk, amennyit csak bírt a pénztárcánk. *Honolulu*ban (a városnéző gyaloglások után) elbuszoztunk a II. világháború egyik leghíresebb csatájának helyszínére: ez *Pearl Harbor*. A kikötő egy része emlékpark, amit részben önállóan, részben vezetett túrákon való részvétellel lehetett bejárni. Láthattuk a híres (a japánok által elsüllyesztett) amerikai anyahajókat, az *Arizonát* és a *Missourit*, a csatában elesett katonák emléktábláit, tengeralattjárókat, múzeumi kiállításokat. Helyben ebédeltünk hot-dogot (jaj...) és hasonló finomságokat. Egy másik nap a város közeli *Diamond Head Crater Park*ba mentünk, és megmásztuk a kráter belső oldalát egészen a csúcsig. Innen fantasztikus kilátást nyílt a városra, az öböltre, a végtelen óceánra, és a sziget távolabbi részeire. Este megbeszéltük a szálláson, hogy nagy bőröndjeinket itt hagyjuk, és csak a két kis táskával megyünk tovább. A terv szerint másnap hajnalban kellett kimennünk a repülőtérré, hogy átrepüljünk a *Hawaiian Airlines*-szal egy másik szigetre.

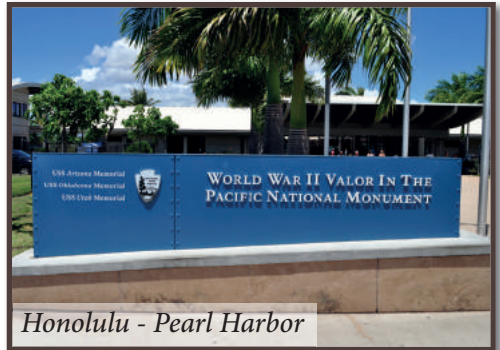
HAWAII BIG ISLAND, HILO. A Hawaii-szigetecsoprot több szigetből áll, arra nem volt időnk, hogy mindegyiket meglátogassuk (erre két hónap elég lett volna). A *Big Islandra* esett a választás, mert itt található a *Vulkánok Nemzeti Parkja*, és sok vízesés. A hilo-i reptérré délelőtt érkezünk, majd itt is autót béreltünk. Még itt-honról lefogaltam egy gazdaságos kis autót. Akkor nem tudtam, hogy a „kis” és „gazdaságos” mellékneveknek az USA-ban semmi jelentése és értelme nincsen. Közölték, hogy kis autójuk nincs, helyette vigyek egy másikat, tessék, itt a kulcs, ez a rendszám, a parkolóban megtalálják, kellemes időtöltést. Amikor a rendszám alapján azonosítottuk az autót, nem akartunk hinni a szemünknek. Egy lehajtható tetejű, fekete, csodaszép *Mustang!* Azt se tudtam addig, hogy van ilyen autó. Azért megismerkedtünk vele, szépen tankoltunk is bele (pontosabban a benzinkutas), de nagyon óvatos sebességhatárokat. Beköltöztünk a szállásra, a portást kifaggattuk a lehetőségekről, és nekivágtunk a szigetnek. Először a vízeséseket néztük meg, esőerdők, trópusi növényzetek között haladva. Egy kis falu kis utcájában ott természetett ananászt, banánt, narancsot vettünk. Eljutottunk a Nemzeti Parkhoz, amit autóval lehet (kell) körbejárni. A ma is működő vulkán és környezete olyan tájat hozott létre, ami valószínűleg csak a

Kiribati – nemzetközi repülőtér

Honolulu – Waikiki

Honolulu - Pearl Harbor

Hawaii Island – Vulkánok Nemzeti Parkja

san kellett mennünk, hogy ne lépjük túl a

Hawaii Island – Akaka vízesés

Hawaii Island – Mustang

San Francisco - Golden Gate-híd

San Francisco – Cable car

pokolban léteznek. A vulkán krátere folyamatosan füstöl, gőzölög, nem lehet közel menni hozzá, de körbe lehet járni. A vulkáni gőzök a földből, fák mellől, kövek alól, egyszóval mindenfelől törnek ki a földből. Végigmehettünk egy lávaalagútban is, órákat gyalogoltunk egy már kialudt és megkövült kráterben. Autóval követtük az utat, amíg lehetett, mert egyszer csak az út elfogyott. Egy korábbi vulkánkitörés miatt a láva ráfolyt az útra, megkövesedett és örökre ott maradt. Itt gyalog tudtunk kirándulni. Sajnos, csak ennyi jutott ebből a szigetből, másnap az autó leadása után visszarepültünk Honoluluba. Itt a szállásunkon felvettük a két nagy bőröndöt, majd újra ki a reptérre, hogy átrepüljünk a szárazföldi USA-ba.

SAN FRANCISCO. A gép a városhoz közeli *San Jose*ban landolt, mivel este érkezünk, itt foglaltam le egy éjszakára szállást. A reggeli után metróval jutottunk be a városba, és gyalogosan a szállásra. Nem gondoltam volna, hogy a közlekedés egy ekkora nagyvárosban ennyire könnyű lesz. Háromnapos bérletet vettünk, ezzel korlátlanul utazhattunk a metrón és a buszokon, de ezekkel eljutottunk mindenhova. Az első kirándulás csak egy helyre vezethetett minket. Gyerekkorom óta vágytam rá, hogy meglássam, hogy átsétáljak rajta és ámuljak a nagyságán: a *Golden Gate*-híd! Az 1930-as években a világ legnagyobb függőhídja volt. Csodálatosan arany színű, és szerencsére nem volt köd, pára, így teljes nagyságában láthattuk. Miután száz képet csináltunk róla, a közepéig besétáltunk, majd vissza. A közeli strandon fürödtünk, bár nem volt túl meleg a víz. Több órát eltöltöttünk itt, majd folytattuk a városnézést. Többször utaztunk a *cablecarr*-on, a meredek utcákon ez a drótkötéllel vontatott, síneken mozgó, vonatszerű jármű a legalkalmasabb közlekedési eszköz. Nagy élmény volt lógni az oldalán. Láttuk a *Lombard Street*et, a nagyon kanyargós, virágokkal szegélyezett szerpentinutat. Voltunk a város híres kikötői negyedében (*Fishermans Wharf of San Francisco*), láttuk a *Painting Ladies*-nek nevezett öreg, de csodaszépen festett házakat. Este természetesen visszamentünk a hídhöz, hogy kivilágítva is láthassuk. Apróbb ajándékokat itt is vettünk, és lassan készültünk a hazafelé útra.

Ez a hazafelé út nagyon hosszúnak bizonyult. *San Franciscoból* először *Chigacoba* kellett repülnünk (4 órás út), majd onnan közvetlen járatral *Varsóba* mentünk (9 órás út), utoljára pedig egy röpké *Varsó-Budapest* repülőút várt még ránk.

Világkörüli utunk 64 napig tartott, ezalatt kb. 55 000 km-t tettünk meg. Hét országban, 24 városban jártunk, 23 különböző szálláson, szállodában aludtunk. Hétféle pénzhez és árhoz kellett alkalmazkodnunk és az összes időzónán átkeltünk. 23 repülőúttal, sok buszozással és gyaloglással teljesítettük a távot.

Láthattuk a *Madiv*-szigeteket, *Sri Lanka* és *Indonézia* különös vidékeit, *Ausztrália* és *Új-Zéland* természeti csodáit, a *Fiji*- és *Hawaii*-szigetek ősi emlékeit és *San Francisco* modern mindennapjait.

És az út során 12 *UNESCO* Világörökségi helyszínnel bővült a listánk.

És ahogy az lenni szokott, megint csak nagyon jó volt hazaérni, hiszen sosem felejtettük el: „Csak az tudja, hogy meddig mentünk, aki azt látta, hogy honnan indultunk el”.

Írta: dr. Hollósy Tibor/
Fotó: Losonczy Róbert
dr. Hollósy Tibor/

Így posztoltok ti – avagy Karinthy instája

2016 ősze volt, talán az utolsó őszi napsütést élveztem a Mátrában, nagymamám teraszán, a vasárnapi rántott hús-adag alatt roskadozva, a hokedlin. Túl szép ez, mondtam is magamban, próbáltam minden érzékszervemet felhasználva, mint befőttesüvegbe, finoman beletuszkolni a hangulatot, és durr rá a tető...de nem lenne ez 2016 ősze, ha nem rezgett volna a zsebemben a szociális háló átka.

Ha nem rakom ki, meg se történt!

Függők vagyunk mind, ez nem kérdés. Sajnos olyan világot élünk, hogy olyan lehetőségeket dobunk el magunktól, ha remeteként a baglyokra és a szájhagyomány útjára támaszkodunk, ami hendi kepp a köbön. Na, de olyan ez, mint az alkoholizmus a francia paradoxontól egészen a péntek hajnali 5 órai életképig, az Est előtt. Túl lehet tolni. Na, de hát nem kell nézni, oszt' jónapot!

Persze. De ha már nézi az ember, és Cukorhegy Márk kreálmányának oltárán áldozza idejét, igenis belebotlik idegesítő, aggasztóan idegesítő, elszorítóan idegesítő és már sajnálóan idegesítő képes posztok tengerébe. Hello 2k16, ahol a szint alacsony, mint a Magasház.

Alábbi képes riportom alanya gyermekkorom kedvenc partnere, akinek lelke tiszta (főleg a coccolinos öblítés után), és el tud viselni pár képet maradandó károsodás nélkül (majd a 40 fok lemossa a gyalázatot). Hölgyeim és Uraim: Frigyes Mackó.

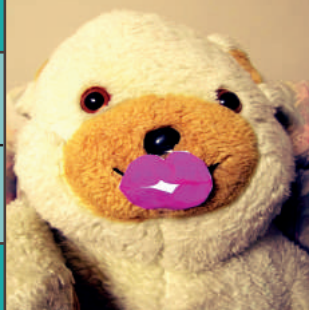
FIGYELEM! BÁRMINENŰ EGYEZÉS A VALÓSÁGGAL ILLETVE VALÓS SZEMÉLLEL CSUPÁN A VÉLETLEN MŰVE!

#Ősz #Autumn #Hullanakalevelekdefurcsa

Kelet-Közép-Európa nedves kontinentális éghajlatán jellemző, hogy szeptember végén a Mecsekben a gyertyános tölgyes társulások lombkoronai szinten hullajtják a levelüket. Nincs is jobb, mint szelfizni az avarban! Sál+Sapka +20 Lájk!

Aludnik veled teli álmat...

#Anusmouthuslibicus

Társadalmunk kétikszes, amúgy valóságban szebbik fele hajlamos erkölcsi értékeiből kivetkőzve olyék szerint kacsaszáját, mások szerint faecesexitáció lokációját utánozni ajkaival. ÉjjóCoelho idézet az igaz szerelemről mellé - jackpot.

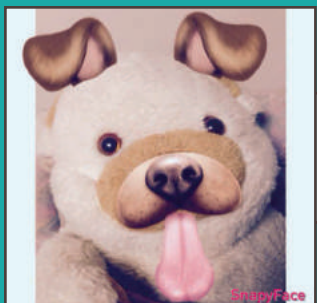

#Fürdőszoba #Bathroom

Unod már, hogy mindenki látta a szobádat? Vagy a kertedet? Senkit nem hoz lázba az előszobád? Uccu, irány a fürdő! Nemcsak azt mutathatod meg, hogy szoktál fürödni, hanem azt is, hogy megvan az ájfón7, vagy a gucipullendberskaegyberészesrövidujjú pulcsi, vagy épp hogy állsz a harántcsikolt izom kidolgozásával! (valakinek máshol is van tükre – népi legenda)

#Postcoitalisszelfi

Tartja a mondás, a legszebbek aktus után vagyunk. Nincs is ezzel gond, de ha már erre a kis pluszra is szükséged van ahhoz, hogy vállalható kép legyen rólad, akkor inkább örülj annak, hogy van kivel fajfenntartósdit játszani ahelyett, hogy sokkolod az internet népét.

#Hülyekutyafej

Szneppcset. Gyere le Jézus!

#medstudentlife #tanulás

Nem haladsz az anyaggal? Nincs más tenni, mint előszedni az összes jegyzeted, nonfiguratíván kihányni az ágyra, megmutatni mindenkinek, mennyire szenvedsz, anyuék is büszkék lesznek, ahány színű kiemelő, annyi lájk.

#Mutimateszel #vontunkvacszizni #foodstagram

Ha nem fényképezed le, meg se etted! Ne nyúlj hozzá, megy instára! Biztos mindenki ismer valakit, akinek étkezési feltűnési viselkedése van, és előszeregettel nyomja le más torkán is a képet, hogy neki most mennyire finom meg jó. Előnye, hogyha csípőset evett, nem kell osztoznod vele az örömmön másnap. Hátránya, hogy általában ezek akkor jelennek meg, amikor a gourmet májkrémet küldöd a szikkadt zsömlével meg a kínai zacsis levesel.

#Nailart #Voltpénzlóvéra #működömépítés

Azon dolgok egyike, melyet nem tudok elhelyezni lelkem naprendszerébe. Próbáltam szuborbitális pályára állítani, de lépten-nyomon lelöktem. Néha a jóízű és a mosogatás fizikai lehetőségeinek a határait súrolja. Keresztbe téve, mint Szűzmária, nem rossz, de a legjobb német prémiumautóban, kormányra rakva, slusszkulccsal a kézben. Shameless.

Na, de szokták mondani, először mindenki a saját háza környékén nézzen szét. Igen, szerintem a fél egyetem a halálra kíván már a Skodáimmal együtt :D

Köszönöm a figyelmet, remélem mindenki magára ismert itt-ott. Tegyük együtt érte, hogy értelemmel, és ne lájkvadász, followerhunter posztokkal legyen tele életünk virtuális piactere, és ne ez alapján ítéljük meg senkit se, pláne magunkat.

Móki voltam.

Ja, a végére még egy!

#barátság #boldogság #szelfibottalvendéglátóhelyekörül

Egyszerű gasztrotúra

Hétpecsétés, de nem titok. Mi az?

Gasztrotúrára invitáljuk a kedves olvasót! Kulináris utunk középpontjában a helyi ízek, és kistermelői boltok állnak, melynek végére kérdésünkre is választ kapunk. Reményeink szerint sikerül valami újjal, érdekességgel szolgálni rövid utazásunk során!

Túránk kiindulási helye az ÁOK elméleti tömbje előtti buszmegálló, ahol felpattanva a tömegközlekedési eszközre, egészen a *Kórház térig* jutunk. Itt kezdődik felfedező sétánk, a történelmi belváros nyugati szélén. Induljunk el kényelmesen a *Ferencesek utcáján* felfelé! Hagyjuk hátunk mögött a *Szent Ferenc-templomot*, majd vágjunk neki az enyhe emelkedőnek, melynek közepén elérkezünk utunk első állomásához, a *Palacsinta öntödéhez!* Nyáron kényelmes külső székekkel, télen modern, amolyan ad hoc trendi módon bútorozott belsővel várja kedves vendégeit. Két fő profiljuk van: a nyilvánvaló palacsinták mellett kiemelt szerepet kapnak a főzelékek is! Elsőre meglepő, hisz utóbbiról általában a menzák legfeljebb közepes minőségű étkeire asszociálhatunk. Itt azonban erről szó sincs! A házias kínálat illeszkedik a modern idők elvárásaihoz, így a vegetáriánusok is bátran, kedvükre válogathatnak. A kakaós, lekváros, nutellás triumvirátus mellett extrább édes palacsintákat is találhatunk, míg a sós palacsinták között a hazai nehézsúlyú bajnok, az 1958-as brüsszeli világkiállításra kitalált hortobágyi palacsinta egyszerűen elveszik a komoly felhozatal rengetegében. Az ízvilágot tekintve erős hullámmzás tapasztalható, így nem árt kísérletezni. Nem úgy a főzelékekkel! A biztos, ami biztos elvét követve pont azt a minőséget kapják a főzelékfalók, amit előzetesen bárhol másutt nyugodt szívvel elvárhatnának.

Az utcára kilépve haladjunk tovább felfelé, a *Jókai térig*. Innen a kis utcákon keresztül a *Széchenyi tere* jutunk. Sétáljunk el a *Dzsámi* mellett, majd az észak-keleti sarokból nyíló *Hunyadi utcán* keresztül fel egészen a *Püspöki Hittudományi Főiskola* épületéig. Itt találjuk a *Jovánczai Hétpecsétés Füstöltáru Boltot*, rövid utunk következő állomását. A termékpaletta igen bőséges: szalámik, kolbászok, füstölt húsok, szalonnák, sonkák, különböző savanyúságok és zöldségkrémek között válogathatunk, közben pedig leülhetünk teázni és kávézni. A nagy bőségben többek között kipróbálásra került a tepertőkrém, mely olyan sűrű és fűszeres, hogy akár egy késhegynyi mennyiség is képes egy egész nagy karéj kenyeret megízésíteni. A boltban kaphatók még különböző szendvicsek és frissen sült húsok, így például kolbász is, ami mustárral rendkívül ízletes. Nem lehet szó nélkül elmenni a kedves és közvetlen személyzet mellet sem.

Túránk következő, levezető szakaszában haladjunk végig az *Aradi vértanúk útján*. Ezzel kettős célt érünk el: egyrészt „lesétáljuk” a főzeléket a kolbásszal, másrészt pedig a kihelyezett szobor műalkotások tanulmányozásával átismételjük az 1949. október 6-án kivégzett aradi vértanúk névsorát, melyre nem árt emlékezni az előadásokon résztvevő hallgatóknak az évfordulók napján (is).

Haladjunk tovább a körforgalmon, a *Kodály Zoltán* utcán, majd a második körforgalom után az *Alkotmány utcán* és végül térjünk rá az *Iffúság útjára*. A 9-es szám rejti utunk utolsó állomását, az *Ízes Magyar Csemege Szendvics és Levesbárt*. Egy kis ízelítő egy napi menüből: gluténmentes és laktózmentes currys zöldségleves, laktózmentes klasszikus gulyásleves, csokis morzsás túrógombóc, illetve fűszerkéregben sült tarja száaira szedve, szendvicsbe töltve. A lista önmagában elég egzotikus, az ízek viszont erre rátesznek egy lapáttal, ugyanis legjobb esetben is erős hullámmzás tapasztalható a markáns erősségtől egészen a közepszerűségig. Ez ne bátortalanítson el minket, de számoljunk a zsákbamacska effektussal.

Ezzel utunk végéhez is értünk! További kellemes időtöltést, és a felfedezőknél jó étvágyat kívánunk!

Klemencsics Antal

Az élet ajtaja

Éjjel van, s az asztalnál roskadok,
 Előttem hevernek álmos, üres lapok.
 Tollamat, akár a kezedet, lágyan szorítom,
 S engedem érzéseim szétfolyni a papíron.

Szerelmünk nyara szárnyát bontogatja,
 S vágyva tekint fel a csillagos égboltra.
 Csőre ádázul nekifeszül kalitkája rácsának,
 Engedelmeskedni akar nyughatatlan vágyának.

Messze szállna, minket elhagyva,
 Sebzett szívünkben tátongó űrt hagyva.
 S habár nem kértük, nyílik előttünk a világ ajtaja,
 S zúg bentről a parancs: külön lépünk be rajta!

Szeretlek! - harsan fel minden gondolat,
 Minden perc és a közelgő alkonyat.
 Szeretlek, mint vándor az úttalan utakat,
 Mint szomjazó a kristályvízű kutakat...

Szeretlek, s bár mégis elengedlek,
 Téged én soha nem felejtethlek.
 Ha majd az ajtó hátunk mögött bezárul,
 Szívem szívednek ismét kitarul.

Salamon Eszter

Ha madár lennél

Ha madár lennél, szélként repülnék veled.
 Ha dallam vagy, akkor leszek egy kereszt,
 vagy leszek a kottád középső vonala,
 ahova keringőd hangjait akasztod,
 s a hegyen, melyre fölfele kapaszkodsz,
 egy kis kő leszek, hol a lábadat veted,
 ha tánc vagy, egy finom mozdulat leszek,
 ha madár; szélként repülök veled.

Ha indián vagy, én egy nyílvesződ vagyok.
 Sakktáblán az E/2-n álló gyalog,
 ha színdarab vagy, én leszek minden végszavad,
 ha hajó; egy csavarod a vízvonal alatt,
 ha vers vagy, akkor vessződ – levegőd leszek,
 ha tenger; egy benned lemerülő gyerek,
 ha kiáltás vagy, én a csenedd vagyok.
 Ha néma; a benned megrezdülő zajok,

Ha madár vagy, én a szeled leszek,
 ha Szél; vitorlásként röpködök veled.

Salamon Eszter
Tájéoló

Soha nem értettem igazán,
felnőttnek lenni hogyan kell;
menni előre, s nem tűnődni,
az élet hogyan múlik el,
mert nem szóltak, hogy a felnőttkornak
visszatérő fintora,
hogyan nem lesz belőlem tűzoltó.

Sem indián, se katona,
sőt, még azt se tudja senki,
hogyan lett a juhásznak csillagból a szeme,
s ködből palotát emelni
hajnalban lehet-e?

Nem próbálták.
És nem értettem,
másnak az élet mit jelent?
Tükörbe néz, és mégse látja
a visszatekintő végtelent.

Jár, szalad, sétál, andalog,
s hogy minden lépése csoda,
akkor sem érzi, ha előfordul,
hogyan épp nem tart sehova,
csak bóklászik.

Bóklászom,
előre - mert menni kell,
néha tolatva, hogy visszanezzek
- az élet hova múlik el?

Elmúlik...?
S hallgatom,
ahogy a világ rezdül. Ritmusa
játsszóházat fon körém,
s egy-egy kedvenc rigmusa,
ütemet ad lépteimnek.

Versbe írom, hogy meglegyen,
szaladok, repülök, elcsavargok,
vitorlázom a tengeren,
s ha elfáradtam azt figyelni,
hogyan mások az életet kergetik,
irányt váltok;
„jobbra a második csillag
és tovább reggelig.”

Könyvajánló – 11.22.63

Stephen King a világ legolvasottabb szerzői közé tartozik, és a könyvolvasók/kritikusok körében sok vita folyik arról, hogy ő vajon szépirodalmár-e, vagy csak egy ponyvaíró. Az én saját véleményem szerint egy igényességre törekvő átlagíró, akinek vannak jó napjai (és ilyenkor születnek zseniális könyvei, amik azonban életművének csak nagyon kis részét teszik ki). Kultikussá vált írásai zömében a korai írói korszakában születtek, viszont mára már – a kritikus olvasói szerint – „kiírta magából” az ihletet. A kétezres évek (is) igazi mélyrepülést jelentettek King munkásságában olyan kevésbé sikerült regényekkel, mint **A Búra alatt**, **Duma Key** és **A Setét Torony** sorozat befejező részei. King elsősorban horroríróként van jelen a köztudatban, de nem csak ebben a műfajban tevékenykedik.

2011-ben azonban King újabb ezeroldalas mélyhűtött történettel állt elő, melynek megjelenése után a média az író „feltámadásáról” kezdett beszélni. 2016-ban pedig a regény megfilmesítésre is került egy nyolcrészes sorozat formájában, melynek egyik producere nem más, mint **J. J. Abrams** volt. Alább az én kritikám következik a **11.22.63**-ról.

A történet egy mondatban: **Jake Epping**, egy kisvárosi angoltanár visszautazik a múltba, hogy megakadályozza **Lee Harvey Oswald** **J. F. Kennedy** elnök meggyilkolásában. Az amerikaiak a kétszáz éves történelmükből nehezen tudnak olyan eseményeket kiemelni, amikről érdemes könyvet írni vagy filmet készíteni (mennyivel szerencsésebbek és gazdagabbak vagyunk mi, magyarok az ezeréves történelmünkkel!), de Kennedyről és **Vietnam**ról imádnak, ez a mániájuk. Stephen King műve is egy sajátos feldolgozása az adott korszaknak: egy történelmi-romantikus-fantasy regény. Hangsúlyozom, a horror műfajához köze nincs!

Stephen King tisztában van vele, hogy a világirodalom nagy művei között sok van, amely ezer oldalnál hosszabb. Talán ezt kívánja utánozni könyvei nagy terjedelmével? Ha csak ezen múlna, Kinget **Tolsztojjal** együtt emlegetnénk a legnagyobbak között... De sajnos nem ezen múlik. Ez a könyv (is) indokolatlanul több oldalas, mint amennyit a

cselekmény elbír. Úgy is mondhatnám: túlírt. De mikor megnéztem az oldalszámot, majd a szerző nevét, egyből tudtam, hogy ez lesz, már megszoktam, még ha zavar is. És mivel ezzel szerintem nem mondtam újat azoknak, akik olvastak már az írótól, nem is vesztegetek több szót erre.

A könyv fülszövege ígér valamit: „*Stephen King regénye nem pusztán zseniális időutazás és páratlanul izgalmas, váratlan fordulatokban gazdag történet, hanem a véletlenről, a választásainktól és a sorsról szóló tűnődés is. Letehetetlen.*” Lássuk, igaz-e ez!

A könyv múltban vájkálós koncepciója a káoszelmélet egy érdekes részén alapul, amit pillangóeffektusnak nevezünk, melyet én nagyon érdekesnek találok, még akkor is, ha örülségnek hangzik. És ami fontosabb: elgondolkodtató. Erről itt nem szeretnék értekezni, de mindenkinek ajánlom, hogy olvasson utána!

Ez a regény félig egy romantikus történet. A szerelmi szál számomra szokatlan volt Kingtől, ezért kíváncsian vártam, mint hoz ki belőle. Kedves love story volt, de semmi extra. Már férfiként is kezdtem unalmasnak találni, hogy minden beszélgetés az ágyban fejeződik be... A női főszereplő – **Sadie** – egyébként szimpatikus. A férfi főszereplő – a már említett Jake Epping, aki egyébként a könyv nagy részében nem ezen a néven mutatkozik be – már más tésztá. Nem igazán jut eszembe semmi lényeges a személyiségéről, csak annyi, hogy nem szokott sírni soha. Úgy hiszem, ennek a könyvnek az esetében van igazság abban, hogy Kinget jobban érdeklik a helyzetek, mint az emberek (sok más esetben ez fals kijelentés!).

A sztori középső szelete, azaz az 1958 és 1963 közti rész túl hosszúra sikeredett. Az időkapu 1958-ba nyílik: többek között az író intertextualitás-mániája a fő indok, mivel kellett ebbe a regénybe is egy áthallás más műveiből. Úgy hiszem, King célja a nosztalgia és a korszak bemutatása volt a könyv ezen hosszú hányadával (na meg hogy dagadjon a kötet). Ezzel nem azt mondom, hogy unalmas az a rész, hiszen King remekül tud írni a semmiről is, csupán az izgalmom sikkadt így el. Az író remekül kidolgozza

a cselekmény főbb csomópontjait, amit a könyv fülszövege „váratlan fordulatoknak” nevez, melyek cseppet sem voltak váratlanok, de pont akkor következtek be, mikor már épp megelé-
geltem a szöveg céltalanságát.

Eddig szinte csak negatívumot mondtam, de ne higgye az olvasó, hogy gyűlölöm és minősíthetetlennek tartom ezt a regényt, sőt, azt kell, hogy mondjam: ez a könyv jó! Lássuk hát a pozitívumokat.

1. Lee Harvey Oswald. Vajon mi vezet valakit egy ilyen kaliberű gyilkossághoz? Milyen a magánélete? Mi jár a gyilkos fejében a lövés pillanatában? Stephen King történelmileg hitelesen megmutatja, hogy Oswald milyen utat jár be a ravasz meghúzásának pillanatáig.

2. Stephen King nézetei az időről és az idő-
tazásról. Zseniális a koncepció: az idő fonalak szövedéke, ha az egyik fonalat megpendítjük (vagy elszakítjuk...), annak következményei lesznek, de nem tudhatjuk előre, hogy milyenek. Jake Epping is úgy vág bele a feladatba, hogy nem tudja, helyesen cselekszik-e, sőt egyáltalán sikerrel fog-e járni, hiszen „a múlt, ha változtatni akarnak rajta, harap”. Ez a regény mottója is tulajdonképpen, és minden bonyodalom kútfője.

3. A korrajz. Az író érezhetően rengeteg kutatást végzett, így akit érdekel az amerikai történelem, sok információval lesz gazdagabb.

4. És a befejezés. Hibátlan. Nem csak azért, mert megtudjuk, King hogyan képzel el egy (vagy ez esetben **az**) alternatív jövőt, hanem mert egy fontos tanulságot is leszűrhetünk saját magunknak az emberi kapcsolatokról és a döntéseinkről. Ja, és sírni is lehet a végén...

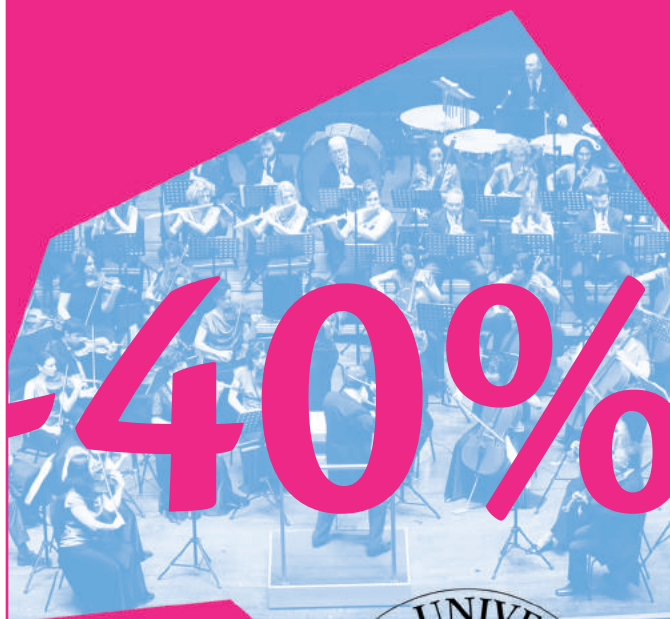
Azoknak, akik nem szeretnek olvasni, vagy túl soknak tartják az 1000 oldalt (vagy én vettem el a kedvüket), ott van a nyolc részes sorozat, ami viszont kötelező! Sokkal eseménydúsabb, mint a könyv, a karakterek érthetőbbek, teljesebbek, a színészek játéka és a látvány is kiváló. Ja, és a szerelmi szál is élvezhetőbb. A főszereplőt **James Franco** alakítja. Megjegyzem, a cselekményvezetés sokban eltér a könyvétől!

Azt gondolom, hogy a 11.22.63 King legjobb művei közé sorolható, lehetne akár a hatyúdala is... Rég nem adott ki a kezei közül ilyen tisztességes munkát. Nem ez a legjobb műve, de az elolvasása nagy eséllyel jó élménnyel gazdagít.

Írta: Kósa Dániel

Egyszerű a matek:
minden egyetemistának
minden jegy árából

Simple math:
for all university students
for the price of each ticket

40%

PANNON
FILHARMONIKUSOK

www.pfz.hu

TDKzz!

Rovatunkban ezúttal **Gábris Fanni** ötödéves orvostanhallgató tudományos diákköri tevékenységéről olvashattok.

– Mi a kutatási területed?

– Kutatásaimat az **Immunológiai és Biotechnológiai Intézet**ben végzem **dr. Balogh Péter** és **dr. Kellermayer Zoltán** vezetésével. Perifériás nyirokcsomók fejlődését vizsgáljuk egy bizonyos addresszin hiányos egérben. Ez az addresszin a **MAAdCAM-1 (Mucosal Adhesion Cell Adhesion Molecule-1)**, mely a homing folyamatokban játszik fontos szerepet a nyirokcsomók fejlődése során.

– Mióta foglalkozol ezzel, és milyen eredményeket értél el?

– 2 éve kezdetem el TDK munkát

végezni. **Marosvásárhelyen a XXIII. Tudományos Diákköri Konferencián** Morfológia, morfopatológia szekcióban különdíjat értem el. A házi TDK versenyen Molekuláris sejtbiológia, genetika szekcióban I. helyezést, valamint a **Magyar Immunológiai Társaság Különdíját** nyertem el a legjobb immunológiai témájú előadásért. A **HMAA** balatonfüredi konferenciáján a Biokémia- Biofizika- Immunológia és Molekuláris sejtbiológia szekcióban értem el I. helyezést.

– Szerinted a kutatásod a későbbiekben milyen orvosgyakorlati haszonnal szolgálhat?

– A perifériás nyirokcsomók prenatális fejlődése nagyban hasonlít a krónikus gyulladásos betegségek során megjelenő, úgynevezett terciér nyirokszövetek kialakulásához. További vizsgálataink a terciér nyirokszövetek kialakulásának pontosabb megértését segíthetik elő.

– Milyen hosszú távú terveid vannak?

– Szeretném folytatni a kutatást az Immunológiai és Biotechnológiai Intézetben. Hiszek benne, hogy kutatási eredményeink által közelebb jutunk a krónikus betegségekben szenvedők sikeres gyógyításához.

– Mire vagy a legbüszkébb?

– A házi TDK versenyen elért első helyezésemre vagyok a legbüszkébb. Úgy gondolom, igazán magas szintű előadások között sikerült megszereznem az első helyet. Nagyon jó érzés visszaigazolást kapni arról, hogy amivel foglalkozok, fontos téma, és buzdítanak a kutatás folytatására.

Confabula

English
pages

The Two Faces of a Woman

Our interviewee this month, is *Dr. Andrea Tamás*, the Associate Professor of the *Department of Anatomy*. At the beginning of our conversation, she was arriving from a lecture, and her diary is full of appointments. She is a successful researcher, instructor and a mother with two children. How does she cope with all of it in addition to her everyday challenges? What is her secret?

– **Why Pécs?**

– “I come from a small village, *Beleg*, in Somogy county. Later, we moved to *Kaposvár*, where my parents still live, so this was an optimal choice for me.”

– **And how did anatomy come into the picture? What encourages a person to become an anatomist?**

– “I desired to become a plastic surgeon; therefore I came to do my Student Researcher’s Activity (*TDK*) at the Department of Anatomy. At first, the theme of the research is not really important, rather the teacher, the possible mentor is, whom one can meet. There were two determining characters in my life. First, my former teacher, *István Lengvári*, my practice leader. His humanity inspired my decision to join this department, then as a 4th-year student, when I was thinking about changing, I then met *Professor Dóra Reglódi*. She had just arrived home from *America*, and offered me the chance to join her research activity. She is the one, who I am grateful for, in the beginning of my researcher career, and one whom I can rely on and who ensured me, I could one day become a successful and happy person. I am also thankful for meeting my husband, *Dr. Zalán Szántó*, Head of Department of Chest Surgery at a collaboration

organized by Professor Reglódi.”

– **How can you thank your husband? What is your secret, with respect to your adjusting to this rapid rhythm to family life?**

– “They say that there is a successful wife and mother behind every successful man, who maintains the family, and this is also true the other way around. I am also grateful in having a successful husband and father, a supportive grandparental background, who I can always count upon. The family milieu has always been an excellent example to follow, and due to my husband, I also came into a family where comradeship was a determinant value. I do believe, our secret is, we are able to adjust to one another, in a given situation to transform to each other. If he has a more difficult period, I support him, if I need encouragement, he is always there for me.”

– **I can see two children in the picture. Please talk about them.**

– “*Dorka* is a 2nd-grade elementary school girl, who likes playing the piano endlessly, as much as riding a horse, and she is more considerate, more reserved.

Doni is a fourth-grader, who plays the guitar and is active in karate. He is more energetic, many times untamable, therefore, he reminds me of myself.”

– How much time can you spend together?

– “Obviously, it is not easy to accept that our life has a strict schedule, but everything has its time, though, I think, it does not do any harm if we show them, they have to work for their success. I feel they understand it, and do not get hurt if not taken home first from school, because they know that Mommy ‘did not put her feet up and had a coffee with her friends”.

– How much can your children participate in Your work?

– Both of them are very interested in our careers. They attend a lecture or conference with no words. *Doni* has recently participated in his school’s *Student lecturers’ competition* including a successful presentation, where he presented the mobile application *Lungscreen*, that his father developed, and he was also actively involved in. One day, when they were going to school, there was a program on the radio about mobile phone applications that help people to find a lost dog. *Doni* asked, whether it is possible to find burglars with that application. His father responded that it may well be, but even lung cancer patients might be detected in this way. That was the cradle, as a „common family project”, of a lung screen application. My daughter is mostly interested in laboratory animals, insomuch, that she was hoping to get a white mouse for Christmas that Father Christmas has brought for her. They are also keen to help me with the addition of points when I correct test papers.

– Do you have favorite family programs?

– “It is very important to teach my children the strength of the family, and to hand over examples seen in our own parents. For example, we have common family supper every day, where we discuss what happened during the day. We meet grandparents on a weekly basis and family reunions at the weekends are very important for us. We also organize a lot of programs including the four of us, and our experiences shared while skiing or being on excursions give strength to our everyday struggles.

– A position like yours must be associated with difficulties. Have you had burdensome periods in the life of your family?

– “Unfortunately, many times we have to work at night to finish what we did not have time for throughout the day. I thought for a long time, that it is normal, if someone takes up a job like this. I could never say, ‘No’, but two years ago, while on a trip to Croatia, as it turned out, in which my condition, which I believed was a complicated migraine, proved to be a stroke. This taught me to maintain balance, to be able to say, ‘No’, and thin everything twice, because we are vulnerable, and there is a family we are responsible for.

– I know you have travelled to beautiful places in support of your career.

– “Yes, this may be one of the best things in the life of a researcher, in which to see several places in the world. I received a long-awaited map of the world for Christmas, where I can mark the places where I have been, thus far. I was happy to stick small stones designating places in different cities.

Last time, for example, it was *Kappadókia*, where we participated in a hot air balloon tour at dawn, but in my TOP 10 list I have seen and visited *Japan, Iceland, the Iguazu-waterfall in Argentina, Easter-island, Sicily, Tenerife, New York, Dubai and Petra*, and I could mention many more. One of our favorite games, *Travelling around the world for children*, during which my children often say, "Yes, Mom, we know, you have already been there."

– You are a researcher and instructor at the same time.

– "The two fields work together: in case of failure at one, the other motivates me to press onward. Following an unsuccessful experiment, I do not feel I worked for nothing, and lost time, after which it is even more rewarding to be a mentor of a student in the Student Research Society who could accomplish their experiment, or to work well as an instructor in a term. I tell my students several times, I spend more time with them than with my family, and their response was the same. This time will serve as our memory and therefore, I find the instructor-work important. It always makes me sad to say good bye to a group, but very rewarding to take a look at the gifts I received from my students, e.g., a white lab coat decorated with histological samples, a forceps engraved with stones, or an answer from an English-program group of mine, "The best teacher teaches from the heart and not from the book".

– What are you the most proud, in which field?

– "The most proud I am for winning the *Master Teacher Gold Medal* last year, of which was a reward for my successful mentor-work in the Students' Researcher Society, and also for the *Excellent Practice Leader* awards won several times. In addition, I earned a number of national and international appreciations. The most valuable international award of mine is the *Arimura Young Investigator Awards* (2013), which is the recognition of the most successful young PACAP researchers. Other national awards include, *Hungarian Physiology Association Young Awards* (2012), the *Hungarian Anatomist Association's Mihály Lenhossék Medal* (2013), the *Bolyai Medal of the Hungarian Academy of Sciences* (2013), the *Pécs Academic Committee's Scientific Award* (2014) and also the *Környei Medal* (2015).

– Postface?

– Maybe a student's sentence who came to me at the *International Evening* and remarked, "Like a normal human". That is right, we are not unreachable, and it can be accomplished to both feel good and successful, while being a member of a happy family.

/Written by: Emese Mátyus/

/Photos by: Krisztián Falusi/

/Translated by: Katalin Eklicsné dr. Lepenye/

On April 1st 2016 the EGSC brought once again a motivational speaker to pump the moral of the students before exam period. This year the University of Pécs Medical School had the honor to receive Dr. Bennet Omalu.

Interview with Dr. Bennet Omalu

Dr. Omalu was born in **Nnokwa, Nigeria**, on September 1968.

He is the sixth of seven siblings. His mother was a seamstress and his father a civil mining engineer and a community leader. He studied medicine at the **University of Nigeria, Nsukka** and then immigrated to the **USA** to complete his residency. He became a forensic pathologist, and neuropathologist who was the first to discover and publish findings regarding chronic traumatic encephalopathy (CTE) by examining American football players while working at the **Allegheny County Coroner's Office in Pittsburgh**. He later became chief medical examiner of **San Joaquin County, California**, and is a professor in the **University of California, Davis, Department of Medical Pathology and Laboratory Medicine**.

Dr. Omalu is married and is a father of two children, **Ashley** and **Mark**. He is a practicing catholic and became a naturalized U.S. citizen in February 2015.

The family name, Omalu, is a shortened form of the surname, **Onyemalukwube**, which translates to „he (she) who knows, speak“ And he did ...

– Why did you choose pathology and not another specialty?

– I never wanted to be a doctor, as I said during my speech I had the option of dropping out of medicine but that would have frustrated my parents and they would have been disappointed. So I chose to complete medicine and specialize in something far from clinical medicine and the only option I had was forensic pathology.

– By choosing forensic medicine were you trying to avoid the interaction with people?

– No, dealing with the cadavers was different from dealing with living patients.

I worked in emergency room medicine for 4 years and I started to become bored by the concept of seeing a patient, making a diagnosis and providing treatment. It became repetitive. To me once you know how to diagnose a disease and treat it, it becomes automatic, like

using an algorithm, thing that you don't have in forensic pathology. You have a bit more of leeway, there is no standard differential diagnosis, it's the land of the unknown. It was also less rigidly controlled and if you made mistakes there are no consequences like in ophthalmology, if you make a tiny mistake someone loses his sight. So I got in forensic pathology by serendipity, circumstances led me to this specialty. If I wouldn't have succeeded in forensic pathology, medical management would have been an option. I have an MBA in hospital management as well.

– During your autopsies do you talk to all your cadavers and if yes why?

– I talk to all cadavers, to their spirits, because they're all human beings. I introduce myself to my patients the same way you do with your patients. Before I start a procedure, I say: "Hello, I'm Bennett and I'm going to find out what

happened with you. "If it's a more complex case I'll tell them instead: "Hey, I'm going to do your autopsy, help me guide me to know what happened to you."

– Were you always this religious, or did you develop your religious beliefs on your own?

– I was brought up in a catholic household, as a child my parents used to go to church on Sundays and took me with them, I had to pray but I didn't have any deep seeded faith. It was depression that made me rediscover faith. I started going to church, reading the bible and other religious books. As I started doing autopsies, actually they got me closer to God, made my faith stronger. I made autopsies on all kind of human beings, on the multi-millionaire, on the twenty-five year old doctor, on an eight-year-old girl and I've done autopsies on people who had the same age as me who were doctors and died in their offices. Death has come close to me on a daily basis and reminded me of my mortality. This made me realize that this life we're living in is worthless, there is so much more to it than our daily activities. The more you know in science the more you realize you do not know and the more you continue to seek and there is no end. So as long as there is no end, there is something beyond it and that is what my faith was teaching me, evidence of things we do not know or understand.

– Are you teaching this faith to your children?

– Of course, I guide them. They ask me questions; they go to a Christian school where they're taught the faith.

– Right now, CTE can only be officially diagnosed post-mortem. Is there a way to diagnose CTE in the living?

– CTE can be diagnosed in the living. Just like Alzheimer's disease can be diagnosed in the living. And when you make such diagnosis, it is based on the continuation of symptoms. To make a diagnosis, all you need is a reasonable degree of certainty. But now we, as pathologists, need more objective measures because symptoms, to a certain degree, are subjective. We need markers: biochemical markers, radiological markers. We are currently working on a

biomarker but I can't tell you more...

– In the future would you influence your kids choices the same way your father did with you?

– No, I would give them the leeway to be whatever they want. So if they want to be pilots, musicians or whatever they choose to do I will support them and be by their side.

– How does your family cope with your travelling and with all the media attention that you have gotten in the past few years?

– My wife was there from the beginning and saw what I suffered when I discovered this disease. When people are attacking you it doesn't affect you as much as it affects the people that surround you. She didn't want to be involved with CTE or even the movie. We had to beg her and eventually she turned around. In the house I have bought for them, I have installed cameras and a monitor so when I'm not there we can talk as if I was there. My wife is a tough woman; she's taking the role of father and mother. When I am back home I don't do anything else, I don't have friends I just spend time with my kids. Last time my daughter was having problems with her math so I went through it with her and now she is the best in her class. I spend time with them to compensate the time I am away.

– In the movie they mentioned several animals like the woodpecker that have been created with an inbuilt shock absorbing mechanism. Would you see yourself working with helmet companies to create something better than what the player are currently using?

– I wouldn't work with the helmet industry simply because helmets cannot prevent subconcussive and concussive injuries.

– So no cushion would be good enough to absorb the forces?

– I don't think instrumentation would be the answer. Given basic physics, mass increases the momentum of the impact. When you increase the mass you increase the momentum, when you increase the momentum you increase the amount of energy reaching the brain. A football helmet is heavy, it increases mass and dimension

of your head, so the helmet actually increases the risk. The helmet protects your skull, soft tissue, laceration, abrasions, possibly subdural hematomas but not the brain; the inside will still go back and forth. God didn't intend for us to play football, he didn't provide us with the anatomical devices needed for it. The human body wasn't created to sustain repeated blows to the skull.

- Do you think the movie depicted properly your life and work?

- Remember they had 2 hours to portray a 12-year event. I was marveled by what they did. Everything in that movie happened in real life, with some degree of dramatization. It is a true and accurate depiction of my life.

- Did Will Smith do a good job in portraying you?

- I think Will Smith did a phenomenal job and the director did a wonderful job in telling a story of such complex issue in just two hours. They cut out so many things and still told the

story. And that movie is highly educational. Hollywood is a great agent of change in **America**.

- Do you think the movie will change people's opinion or is something else needed?

- The movie ignited a fire, in America today its unbelievable the response the movie has instigated and now the movie is out in DVD and people are watching it in the comfort of their homes. When you see the studio investing more money on the advertisement this means it's selling. I can see magazines everywhere just talking about it. The US congress is having hearings because of the movie.

- Dr. Omalu, what do you do in your free time, is there a sport you do or you like to watch?

- In my free time I sleep. As for sports I watch soccer. I love playing **Xbox** with my kids. With my son we play **FIFA** and he is very good at it. My daughter likes to write stories and then she asks me to critique them, she is only 10.

OKTÓBER KÖZEPÉTŐL MEGÚJULT
ÉTLAPPAL ÉS ITALLAPPAL VÁRJUK
VENDÉGEINKET!

- KIBŐVÜLT BURGER KÍNÁLAT
- ÚJ STEAK-EK ÉS SALÁTÁK
- OLASZ-AMERIKAI
TÉSZTAKÜLÖNLEGESSÉGEK

VÁGD KI, HOZD EL MAGADDAL AZ
STB LOGÓT, ÉS MI CSERÉBE 10%
KEDVEZMÉNNYEL AJÁNDÉKOZUNK
MEG, BÁRMELY ÉTELÜNK ÁRÁBÓL!

10%-OS ÉTELKUPON! %

PÉCS, ALKOTMÁNY U. 94.
+36 72 / 510 173

A SÖRGYÁR ÉPÜLETÉBEN
H-SZ: 08-23

– **I saw on the Internet a foundation with your name, could you tell me more about it?**

– **Ridley Scott**, and his wife **GianninaFacio**, created a foundation with my name on it; they dreamt a dream, an impossible dream, to find a cure for CTE. The goal is to support the families and the sufferers of this disease, to support the education and the awareness of CTE because there is so much misrepresentation of the science out there. There's so much focus on concussions, but the focus should be on exposure to repeated blows to the head. And this is not anti-football or anti- high-impact contact sports, it's simply about enlightenment.

– **Last but not least, is there something you would like to tell the readers?**

– Dream the impossible dream, for by faith the

impossible becomes possible. You should always stretch yourself to the limit of your ability because when you don't do that, you settle in mediocrity.

Excellence is the constant pursuit of beyond the limit of your capacity. If you refuse to do that, you'll be a mediocre.

/Photographer: Mehran Erfanmanesh/

/Author: Dr. Hayek George/

An interview with Photographer András D. Hajdú

The recent exhibition, „*Cataracts*” by **András D. Hajdú**, photographer, opened on 15th September in the **Kemence Gallery** in the **Zsolnay Cultural Quarter**. The beautiful and yet poignant photos present the work of **Dr. Richard Hardi**, Ophthalmologist and monk, in the **Democratic Republic of the Congo**. The photos narrate the story of a seven year old little girl, **Mbedji**, who lost her vision in both eyes due to cataracts three years ago.

– **Why did you choose Dr. Richard Hardi’s photos taken in Africa, as the theme of the photo shoot?**

– Africa was a random choice. I am usually interested in the story; therefore, I would have been willing to travel to any part of the world, even **China**, for this exciting story. Of course, it was also very interesting that I could have visited a continent I had never been to before.

– **Where did you first hear about Dr. Richard Hardi’s work?**

– I used to work with **Bálint Fabók** at **Origó**, and he was the one who discovered Dr. Richard Hardi’s story. He managed to get to **Kinshasa** with a grant he had been awarded earlier, and wrote a very good article about the doctor’s adventurous life. I knew before Bálint left for Kinshasa that I wanted to go with him; however, from the point of view of a photographer, there was no point in taking pictures of the doctor giving an interview in a café. Besides, I couldn’t acquire the money for the trip anyway. Back home, Bálint could support me. He believed that Doctor Richard was a very interesting character, seemed very credible and was very much like me and, therefore, we could understand one another very well. I soon got in touch with Richard.

Later, when we met in Hungary, we agreed that I would go as soon as I could collect the money for the trip. A little later on, while on my way back home from a holiday spent in Croatia, I was informed of a grant, which, by the way, was for economic journalists; and the closing date was in 2 days. I immediately called those who offered the grant and tried to convince them that they were sending the wrong people to the Congo, since here I was, who wanted to go to the Congo and knew exactly what I wanted to do and how important it was, and all I needed was money to do it (*laughing*). Then they told me that I should submit my application for the grant, they would read it over and then consider it. Within a week they called me in for an interview. They paid for my plane ticket and promised to support me in any way they could. So, this was the first step towards my project.

– **How did you prepare for the two months you wanted to spend there? Did you know what the conditions would be like and what you should take with you?**

– In my letters to Richard, I asked tons of questions, such as what factor sunscreen I should take, if there is a recommended cream against mosquitos, which medica-

tions I should get hold of, if I should take short- or long-sleeved shirts, what the power supply connectors are like and what the charging options are, and so forth. His answer to all these questions was something like, "Don't bring boots. Bring this or that malaria medication and, otherwise, just come and we shall solve these problems when you get here." In other words, I only received answers to two of my questions, which made me crazy (*laughing*). By the way, you really cannot prepare for this. In most cases, we had to improvise.

– Does Doctor Richard work in the capital?

– No, he doesn't. The capital is Kinshasa, and he has a clinic in **Mbuji-Mayi**, which is considered a major city. With regards to its population, it is approximately as big as **Budapest**. However, in reality, besides a couple of high-rise buildings, the two million people live in rural conditions. From here, Richard visits various settlements spread out in a star-like fashion. I also went with him to such a settlement in Kole. In this way, he can get to places where people are not provided with any healthcare whatsoever; since this county is about the size of **Hungary**. However, not only the distances but the road conditions are terrible, too. There are places where the doctor himself goes by a small plane, because otherwise you either cannot get there or only in one and a half months. 30-40 thousand people live in Kole, which covers approximately 15-20 km². It took us two hours to walk from one end of the town to the other. This is when you realize, what if you are in labor, but live in the other side of the town? Well, they put you on a bicycle and push you there while you are having your contractions. But what if you live in a small village 43 km from the town? Or what if the baby comes earlier?

Or what if there are complications? I saw a couple of shocking cases. I was there when a C-section went wrong. This is when you begin to appreciate that you just need to call 112 and the ambulance will arrive no later than 15 minutes.

– How realistic do you think it is to ensure surgeries are performed under sterile conditions?

– Roughly, there is no chance at all. In one of my photos, there is a sterilization device, which is basically a pressure cooker with embers beneath in the yard of the hospital. While I was there, they found that one of the assistants did not know the difference between pressure and temperature; in other words, she was checking the wrong number through the entire process of sterilization... Naturally, they have to be very thorough with the instruments, but Richard always checks them regularly. I also had to put on medical garments; though, there was hardly any cleanliness. When they arrived there, they were immediately provided with two of the hospital surgeries, one operating theater and a reception area. It took them three days to clean everything. It was as if they had to scrub off a warehouse and make it suitable for surgical operations. They did as much as they could, but it could hardly be called sterile. Richard carried out the isolation and the sterilization quite correctly, under the circumstances, quite admirably. He was very eager to see everything was in order. I was present at 140 operations, yet hemorrhage occurred only in a few cases, and not because of sterilization problems.

– Are the assistants locals or Richard takes people with him?

– Richard works with a large team; you can even see in the pictures how many of them

there are in the operating theater. Four individuals assist him, and the hospital also provided him with one or two employees who assist him with certain workloads. He needs someone to receive the patients and to obtain their personal data. There is someone who takes care of all the necessary preparations in support of anesthesia. He also needs someone who takes the patient into the operating room. Richard is constantly in the operating theater with at least three assistants.

– How difficult and strenuous was it for you to participate in 140 operations and taking photos in the meantime?

– I wasn't literally present in all 140 operations; I'd rather say that I was only hanging around all day. I wanted to see people, subjects and situations. I am a photoreporter, which means I can put together a story quite quickly, within 3 hours if needed, but I have to wait for the right situation, setting and lighting conditions. For me it was the monotony of the operating room which made me tired. From 8 am in the morning I had only been watching how the patients lined up, one after the other, for 2 weeks. We were crowded into 4 and ½ square meters with people and instruments jammed together, and my options were terribly limited. However, when an interesting case arose, for example, a pair of albino siblings, I immediately became interested in who they were and where they were from. This was when I disappeared from the hospital for 3 hours, because I wanted to know where else I could find albinos. In the African countries, people relate to them in a completely different way. I wanted to find out if I could come up with something exciting. When I realized that there was no story in it for me, I

went back to the hospital and hung out. By the way, typically, nothing happened the way and at the time I planned. I also had a conflict with my interpreter who was always late. But I could do nothing about it since I really needed someone who spoke the local languages since nobody spoke any other language.

– What language exactly do they speak there?

– Many languages are in use. We had traveled through at least two language areas until we got to Kole. Even the assistants coming from Mbuji-Mayi with us did not understand the language they spoke there. Richard, by the way, speaks French fluently, however, the elder generation did not, so he also often needed an interpreter.

– Which story inspired you the most?

– Well, naturally, Mbedji's story. She came from 70 km away with her family. Since her father had left them, the grandmother brought in the little blind girl, and her mother brought her two-year old sibling with them. They brought their entire possessions with them and a petrol can of water, since there was nowhere to drink along the way. After walking three days, they spent four days in Kole in a borrowed hut where they slept curled up on a double bunk. I saw how little money they had and what they ate. It was completely surreal to me how someone could live under such conditions. It may be a false analogy, but I often work in poor neighborhoods, but these slums do not come close to the one where Mbedji and her family have to live. From a photographer's perspective, it would have been the most interesting if I had followed them through their journey, but this was not feasible. I couldn't tell Richard I was planning to disappear for a week, but please wait for

me and take me home because I don't feel like walking for two weeks (*laughing*). Anyway, where and what would I drink? There is no petrol station or rest area where a stream is gurgling. Not to mention the snakes I saw.

– Snakes?

– Richard dissected snakes, because he was looking for a kind of parasite. In exchange for a little money, the locals brought him from rhinoceros viper to all kinds of funny animals. After I saw this, I did not really feel like going into the jungle full of pythons. I even smashed a scorpion under my bed. That was perfectly enough excitement for me.

– What did you wish to achieve by choosing Mbedji's story?

– As I also mentioned at the opening ceremony, I usually work with personal stories. It is essential that the story has a 'face'. This is probably a weird example, but if you read in the newspaper that 16 people were killed in a bomb attack in **Pakistan**, you simply turn to the next page and continue nibbling on your croissant. But if I can credibly present the story of, for example, this blind girl, then you almost freeze because of what you see. It is as if you personally knew this little girl, since you have seen her face and looked into her eyes. It doesn't even have to be a tragedy in the background. For example, yesterday at the opening ceremony the postman from György district was also present. I put together a photoreport on him, too. Just imagine, he is one of us from Pécs, so you don't even need to go as far as Africa. I also made a report on the slum neighborhood in **Nagybánya, Romania**. But I also presented the story through the life of three people. I could go into their flat and see their fridge, then go with them to the dump in search for food, which was a daily routine for them. I also wanted to see where they went to school and what a segregated school looks like. Is it really that the class in the attic consists only

of gypsy kids; whereas, the one on the ground floor is only comprised of white children?

–Yesterday evening you mentioned that you always strive for credibility.

– Let me give you an example. I put together material on prostitution both in **Nyíregyháza** and **Switzerland** with two girl journalists. In this case, I was really eager to find out and see from the inside how the family's dynamic worked. What does it mean, even from the children's perspective, that your kids' father has also been your pimp for the last 6 months? What is it like living in a small secluded village where even getting to the grandmother poses a problem? It was evident that we would not pay the interviewee for helping us, if nothing else but for ethical reasons. There is always an amount of money for which even I would be willing to pretend anything, so you could present a more exciting and extreme story, but it's not the real story anymore. You can only remain valid and credible if you don't misrepresent or tell porkies.

– What do you think the future of this exhibition is?

– The photos arrived to Pécs straight off the walls of the hospital in **Tatabánya**; and in a month they will be on display in **Leuven** along with a Belgian photographer's pictures in one of the local hospitals under the auspice of the foundation supporting Richard's work. The reason why this works so well is that these photos can reach the concerned parties, even those who are anxiously waiting for their out-of-hours treatment in the ophthalmology department.

– What are you currently working on? Do you have a grand plan in your mind?

– I consider myself lucky, because I am going to **Kenya** in 5-6 months. And if I have the strength I may even go over to the Congo. I should probably choose another exciting story

pretty soon, because this one has been boring me lately (*laughing*). I think I will probably switch to public works, because this topic affects our everyday life. Many people are involved. I believe that this is a strange borderline, there is a lot of awkwardness and inconsistencies involved. For some reason, I believe I know this world, these people and their life, and I am also interested in the phenomenon itself. For example, now that we are building a house in a small village, I can see what the locals do every day. I can tell from far away who is and who isn't a public works labourer, and how they relate to one another; the whole thing is surreal. Once, one of them told me, "The amount of money we get is too much to starve to death." This sentence has been haunting me every since. By the way, I have seen one or two weird things in health care, too. I have been driving this topic in front of me for quite some time. I have been digesting it and trying to find the right perspective. I have been wondering what it would be like following someone's life for a whole year. But this would only be representative if I involved other people, too. However, working with three or four subjects simultaneously would be really strenuous. It is difficult to find someone whose story is both representative and interesting and we can relate to and is also interesting to me. In addition, most of us could not get used to the intensity the presence of a photographer means, especially in intimate situations. This is why it was really good working with Richard or the postman from György district, because the presence of a camera didn't influence their behaviour in any way.

– Would you allow a photoreporter to document your life?

– I have already asked myself this question. I think, from a photographer's perspective, I would be a really good subject because I am doing a lot of spectacular things. I have kids and have just moved to another apartment and live in a parsonage among boxes. We are waterproofing our place; therefore, in the evenings I look like as if I fell into a tar pit. I teach at the college and go to opening ceremonies. In my mind, I can even see the photo taken of myself yesterday at midnight while I was trying to eliminate a wasp nest in a headband and running around completely wrapped up to avoid being stung. Visually, it would be brilliant; a crazy and surreal story, as if Dalí had drawn it. But the reason why I would not let most of my students into my life is that this type of photography is not a technical sport. There is no point working with me just because great photos could be taken of my life. If they are not interested in me, their presence would only irritate me. I would only allow someone who is sensitive to such things and interested in my life to document my private life. I could name the three individuals in my surroundings whom I would be interested to see with a camera in their hands, because I know that they are sensitive enough not to come up with a parody as an end result.

– Thank you very much for the interview. I wish you further success and joy in your career.

/Photos by:

András D. Hajdú
Antal Klemencsics
László Tóth/

/Written by: Dorottya Szabó/

/Translated by: Dr. Gabriella Hild/

8		7			6
			6		3
2			9		5
7					
5					8
	2	4	5		
	5	8	3		2
4		9			7
			5		9

			4	8	5
7					2
1	2			3	
		2	9		1
		6		2	
	8				3
		9			6
	5	6		7	
		3		9	4

3		8		5	
			4		
	2		6	9	
8		2		5	
	9		6		1
5			7		4
	8	2			
	3	5		7	

	2	3		4	8
	6				7
	5				1
		1		7	
					8
			6	5	
				3	9
5					
7			3	8	
3	4	1			

A Confabula

munkatársakat keres!!!

- Érdekel az újságírás, tördelés, fotózás?
- Szívesen megosztanád írásaidat, novelláidat, verseidet?
- Lenne kedved interjúzni egyetemünk professzoraival?
- Szeretnél egy dinamikus csapat tagja lenni?

Akkor jelentkezz a Confabulához, a kar hallgatói lapjához!!!

Eredményeink:

2014: DUE, Év diáklapja, I. helyezett

2013: MESE, Év Írása, Szabó Dorottya, Interjú kategóriában

2011: DUE, Év diáklapja, I. helyezett

2008: MESE, Év Írása, Váncsodi József, Publicisztika kategóriában

2007: MESE, Év Írása, Kovács Emese, Kritika kategóriában
MESE, Pro Sperare

2006: MESE, Év Írása, Váncsodi József, Publicisztika kategóriában

2002: DUE, Év diáklapja, II. helyezett

Elérhetőségek:

Szabó Dalma

Főszerkesztő

E-mail: *szabo.dalmi@gmail.com*

Tel.: 06 20 326 3159